

UNIVERSITETET I BERGEN
Institutt for sammenliknende politikk

Masteroppgave i demokratibyggning

Hva er partienes motivasjon for å delta i arrangementer for demokratistøtte?

En sammenliknende studie av de politiske partienes deltakelse i
Finland og Sveriges arrangementer for demokratistøtte 2014–2017

Tord Bruland

SAMPOL650

Vår 2018

Sammendrag

Oppgaven omhandler offentlige tilskuddsarrangementer for demokratistøtte gjennom politiske partier i Finland og Sverige. Tilskuddsordninger med politiske partier som målgruppe gir grunnlag for prinsipielle spørsmål om legitimitet, og et primærmål for demokratistøttens legitimitet kan være partienes deltakelse. Både i Norge, Sverige og Finland var det 8 parlamentspartier i perioden 2014–2017, men det var kun i Finland at alle formelt deltok i arrangementet for demokratistøtte. I Sverige mottok 7 av 8 *partinära organisationer* tilskudd til demokratiprojekter i perioden 2014–2017. Til sammenlikning mottok 5 av 8 norske partier demokratistøtte i 2014, men i 2017 var det kun 2 partier som deltok i arrangementet. Hva er partienes motivasjon for å delta i demokratistøttearrangementene i Finland og Sverige, og hva kjennetegner arrangementenes legitimitet? Oppgavens data indikerer at de finske partienes deltakelse drives av plikt og demokratieksport, der de svenske partienes motivasjon i større grad handler om egne rettigheter og ideologiekspert. Mens samarbeid mellom partiene er et premiss i Finland, preges det svenske arrangementet av brytninger. Finsk demokratistøtte fremstår som en del av utviklingspolitikken, mens koblingen er mer diffus i Sverige. Det er ikke påvist at offentlig anerkjennelse av partienes merverdi styrker deltakelsen. Mens finsk demokratistøtte får lite omtale i offentligheten, er ordskiftet om det svenske arrangementet entydig negativt. Spørsmålet om likebehandling av demokratistiftelser og andre sivilsamfunnsorganisasjoner vekker engasjement, og det ser ut til at særbehandling motiverer partiene. Mens søsterpartisamarbeid har vært et vesentlig motiv for deltakelse i Sverige, foretrekker de finske partiene flerpartitilnærmingen. Det er vanskelig å se noen sammenheng mellom deltakelse og geografiske avgrensninger, men svenskenes prosjektkart viser større spredning enn tilsvarende i Finland. Arrangementenes budsjetter ser imidlertid ut til å veie tyngre som motivasjon for deltakelse, og særlig kampen mot høyere egenandel skaper engasjement. For øvrig ser det svenske PAO-arrangementet ut til å gi større grobunn for partienes grasrotdeltakelse enn det mer elitepregete arrangementet i Finland.

Innhold

Sammendrag ...2

Innhold ...3

1. Innledning ...4
  - 1.1. Tema ...4
  - 1.2. Kontekst ...6
  - 1.3. Problemstilling, data og metode ...7
  - 1.4. Tidligere forskning ...11
2. Teori ...12
  - 2.1. Demokratistøtte og legitimitet ...12
  - 2.2. Demokratistøtte og ambisjoner ...15
  - 2.3. Demokratistøtte og organisering ...18
3. Data og metode ...21
  - 3.1. Data ...21
  - 3.2. Metode ...25
4. Presentasjon av data ...31
  - 4.1. Finsk demokratistøtte ...31
  - 4.2. Svensk demokratistøtte ...43
  - 4.3. Data og hypoteser ...53
5. Drøfting ...54
6. Konklusjon ...62

Litteraturliste ...65

Vedlegg 1: Intervjuguide ...71

Vedlegg 2: Dataoversikt Finland ...72

Vedlegg 3: Dataoversikt Sverige ...73

Vedlegg 4: Liste over forkortelser ...74

1. Innledning

I innledningen vil jeg først presentere oppgavens tema og kontekst, før jeg legger frem problemstillingen og veivalgene for data og metode som danner grunnlag for oppgaven. I slutten av kapittelet vil jeg gi en kort presentasjon av nyere forskning på de politiske partienes demokratistøtte.

1.1. Tema

Oppgavens tema er de politiske partienes formelle og uformelle deltakelse i offentlige tilskuddsordninger for demokratistøtte gjennom politiske partier i Finland og Sverige. I avsnittene under vil jeg kort forklare trekk ved demokratistøtten, tilskuddsforvaltningen og partienes deltakelse.

Demokratistøtte gjennom politiske partier

Demokratiseringstiltak ble en mer vesentlig del av vestlig utviklingsbistand etter Berlinmurens fall i 1989, da cirka 100 utviklingsland og tidligere sovjetstater kom i bevegelse fra diktatur til demokrati (Carothers 2006:3). Aktivitetene tar utgangspunkt i a) styrking av sivilsamfunnet og folkets deltakelse i det offentlige liv, b) å spre kunnskap om borgerrettigheter og rettssikkerhet, og c) å styrke representativiteten og kapasiteten til offentlige institusjoner (Braathen og Holm-Hansen 2014:10). De vestlige politiske partienes fremste bidrag i dette arbeidet, såkalt demokratistøtte, er konsentrert om prosjekter som skal styrke de sørbaserte samarbeidspartners egenkapasitet. Samarbeidsprosjektene er konsentrert om utvikling av partikultur og -vedtekter, systemer for partifinansiering, dialog mellom ulike partier eller prosjekter som skal sikre økt kvinne- eller ungdomsandel i politiske organer (Carothers 2006:192-210).

"Demokratistøtte gjennom politiske partier representerer et begrenset, men potensielt viktig bidrag i utvikling av en demokratisk kultur i unge demokratier" (Utenriksdepartementet 2016:198).

De politiske partienes demokratiprosjekter har samtidig blitt kritisert for å ha liten eller ingen effekt i byggingen av demokratiske samfunn, siden aktivitetenes reelle bidrag til demokratisk overgang er begrenset eller mislykket (Mutasa 2013:1). Siden politiske partier i unge demokratier ofte er plaget av korrupsjon, personkultus, lave medlemstall, en utydelig ideologi og begrenset bærekraft, mener mange at de politiske partiene også er uegnede som bistandsaktører (Carothers 2006:4). Per 2018 har de fleste vesteuropeiske land offentlige arrangementer som gir de politiske partiene, eller deres demokratiorganisasjoner, mulighet til å søke om offentlige tilskudd til demokratiprosjekter i utviklingsland.

Arrangementer for demokratistøtte gjennom politiske partier

Mens arrangementet etablerer rammene for en tilskuddsordning, kjennetegnes prosjektnivået av gjennomføring av prosjekter etter avtale. Arrangementet er derfor en forutsetning for prosjektene.

Offentlig tilskuddsforvaltning tar utgangspunkt i samhandling mellom tilskuddsforvaltere og tilskuddsmottakere på henholdsvis arrangements- og prosjektnivå (Finansdepartementet 2008). I det finske arrangementet for demokratistøtte opptre Utrikesministeriet som tilskuddsforvaltere, mens direktoratet Sida, Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete, har tilsvarende rolle innenfor det svenske arrangementet. Både i Finland og Sverige står de politiske partienes demokratistiftelser som arrangementenes tilskuddsmottakere. De politiske partienes demokratistiftelser er ulike i organisering og omfang, men en fellesnevner er at de alle har søkt om offentlig støtte til å gjennomføre demokrati- eller partibyggingsprosjekter i utviklingsland.

De politiske partienes deltakelse i arrangementene

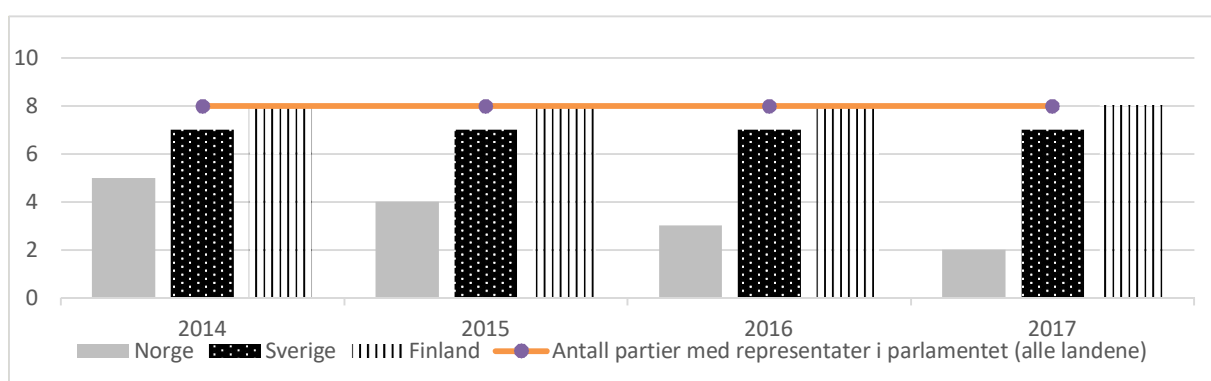
Rapporten *Review of Norwegian democracy support via political parties* (Braathen og Holm-Hansen 2014:5–8) konkluderte med at det norske arrangementet for demokratistøtte gjennom politiske partier er ineffektivt, og at ordningen bør reformeres. Den norske demokratistøttens legitimitet har i de senere år kommet under press grunnet lav deltakelse om arrangementet fra partienes side (Norad 2017a).

Med norsk demokratistøtte som et utgangspunkt, er masteroppgaven lagt opp som en komparativ studie av Finland og Sveriges arrangementer for demokratistøtte gjennom politiske partier. I perioden 2014–2017 var det høyere deltakelse i løsningene for demokratistøtte blant de politiske partiene i både Finland og Sverige enn i Norge, og jeg vil i oppgaven se spesielt på hvordan de finske og svenske arrangementene for demokratistøtte lyktes med å opprettholde partienes deltakelse. Arrangementene for demokratistøtte i Finland og Sverige, som er oppgavens undersøkelsesenheter, er primært valgt på grunn av arrangementenes ulike innretning i kombinasjon med at arrangementene har bred oppslutning blant partiene i begge land. Jeg håper at oppgavens funn vil komme til nytte når reformer for å sikre en høyere oppslutning om det norske arrangementet for demokratistøtte skal diskuteres.

Opgaven vil ikke berøre kjennetegn ved demokratistøtte på prosjektnivå. Begrunnelsen for dette veivalget er at demokratistøtte vanligvis blir evaluert etter OECD DAC-kriteriene *relevance, effectiveness, efficiency, impact* og *sustainability* (OECD 1991). Ved å se på arrangementene for demokratistøtte i stedet for prosjektene, har oppgaven et annet fokus enn øvrig forskning på feltet.

1.2. Kontekst

Offentlige tilskuddsarrangementer med politiske partier som målgruppe gir grunnlag for prinsipielle spørsmål om arrangementets legitimitet, og et primærmål for demokratistøttens legitimitet kan være hvorvidt partiene deltar i arrangementet. I Norge, Sverige og Finland hadde alle 8 partier med parlamentsrepresentasjon i perioden 2014–2017, men det var kun i Finland at alle parlamentspartiene, også Sannfinländerna, formelt tok del i løsningen for demokratistøtte gjennom politiske partier. I Sverige mottok 7 av 8 av partienes stiftelser, alle unntatt Hepatica, tilskudd til demokratiprosjekter 2014–2017. I 2014 mottok 5 av 8 norske partier støtte til demokratiprosjekter i utviklingsland, men per 2017 var det bare 2 av partiene, KRF/KRFU og AUF, som mottok tilskudd (Norad 2017a). Variasjonene i deltakelse kan vise til innholdsmessige brytninger i arrangementene, der den viktigste brytningen antas å være om "eksportvaren" primært er demokrati eller de politiske partienes ideologi.

Figur 1: Norske, svenske og finske partiers deltakelse i demokratistøtte 2014–2017 (Kilder: Norad, Sida, Finsk UD 2017)

På bakgrunn av den avtakende interessen for den offentlige tilskuddsordningen for demokratistøtte blant norske partier 2014–2017, ønsker jeg i masteroppgaven å undersøke forklaringer på partienes vesentlig høyere deltakelse i arrangementene for demokratistøtte i Finland og Sverige. Hvis vi setter partienes formelle deltakelse som et mål på legitimitet, kommer vi frem til følgende antakelser:

		Partienes deltakelse	
		Høy	Lav
Arrangementets legitimitet	Høy	*Finland	
	Lav	* Sverige	* Norge

Figur 2: Antakelser om norsk, svensk og finsk demokratistøtte

Gjennom å sammenlikne de finske og svenske løsningene for demokratistøtte på arrangementsnivå, ønsker jeg i masteroppgaven å analysere utvalgte trekk ved de finske og svenske arrangementene for demokratistøttes legitimitet, ambisjoner og organisering som kan bidra til å forklare de politiske partienes høye interesse for arrangementene i Finland og Sverige. Partienes formelle deltakelse i arrangementene er oppgavens primærmål for de ulike ordningenes legitimitet.

Figur 3: Forholdet mellom demokratistøttens legitimitet, ambisjoner og organisering

1.3. Problemstilling, data og metode

I dette avsnittet vil jeg oppsummere og utdype problemstilling, spørsmål, variabler og hypoteser som ligger til grunn for masteroppgaven. Oppgavens problemstilling er som følger:

- Hva motiverte de politiske partiene til å delta i de offentlige arrangementene for demokratistøtte gjennom politiske partier i Finland og Sverige 2014–2017, og hva kjennetegner arrangementenes legitimitet i samme periode?

For å besvare problemstillingen, har jeg valgt å konsentrere oppgaven om følgende behandling:

Dimensjon		Variabler		Hypoteser	
1	Demokratistøttens legitimitet på arrangementsnivå (heretter "legitimitet") <u>Overordnet spørsmål:</u> Hvordan opprettholdes demokratistøttens legitimitet i Finland og Sverige?	1.1.	Partienes deltakelse i arrangementer for demokratistøtte (variabel y1) <u>Spørsmål:</u> Hva kjennetegner de politiske partienes formelle deltakelse i offentlige arrangementer for demokratistøtte?	1.0.	Hvis mange partier deltar i arrangementet, styrker det arrangementets legitimitet.
				1.1.	Hvis få partier deltar i arrangementet, svekker det arrangementets legitimitet.
		1.2.	Offentlig anerkjennelse av partienes merverdi i demokratistøtten (variabel x1) <u>Spørsmål:</u> På hvilken måte fremhever offentligheten de politiske partienes merverdi i demokratiprojektene?	2.0.	Positiv omtale av partiene i evalueringer o.a. legitimerer arrangementet.
				2.1.	Lav offentlig anerkjennelse av partienes merverdi svekker arrangementets legitimitet.
		1.3.	Forvaltningens likebehandling av søknader fra sivilsamfunnet (variabel x2) <u>Spørsmål:</u> Hvordan behandler forvaltningen i Finland og Sverige tilskuddssøknader fra politiske organisasjoner sammenliknet med tilskuddssøknadene fra andre sivilsamfunnsorganisasjoner?	3.0.	Likebehandling mellom sivilsamfunnsorganisasjoner legitimerer arrangementet.
				3.1.	Særbehandling av demokratistiftelsene svekker arrangementets legitimitet.

Figur 4: Spørsmål, variabler og hypoteser for legitimitetsdimensjonen

Dersom vi aksepterer de politiske partienes faktiske og formelle deltakelse i arrangementene for demokratistøtte som et mål på arrangementenes legitimitet, mener jeg det er naturlig å definere partienes deltakelse som masteroppgavens utfallsvariabel (variabel y1).

Siden arrangementene for demokratistøtte i Finland og Sverige kjennetegnes av høy deltakelse fra partiene eller deres representanter, er masteroppgaven konsentrert om forklaringer på høy deltakelse. Innenfor legitimitetsdimensjonen kan mulige forklaringer på partienes deltakelse være den offentlige aksepten av partienes merverdi som aktør i arrangementene (variabel x1), og hvorvidt forvaltningen behandler partienes tilskuddssøknader likt eller ulikt i sammenlikning med søknader fra andre sivilsamfunnsorganisasjoner (variabel x2).

Dimensjon		Variabler		Hypoteser	
2	Demokratistøttens ambisjoner på arrangementsnivå (heretter "ambisjoner") <u>Overordnet spørsmål:</u> På hvilken måte påvirkes partienes deltakelse i demokratistøtten i Finland og Sverige av arrangementenes ambisjoner?	2.1.	Demokratiprojektene strukturelle avgrensninger (variabel x3)	4.0.	Konsentrasjon rundt et fåtall prosjekttypen legitimerer arrangementet.
			<u>Spørsmål:</u> Hvilke prosjekttypen er inkludert i arrangementene for demokratistøtte i Finland og Sverige?	4.1.	Tematisk fleksibilitet mht. prosjekttypen svekker arrangementets legitimitet.
		2.2.	Demokratiprojektene geografiske avgrensninger (variabel x4)	5.0.	Geografisk konsentrasjon om et fåtall prosjektland legitimerer arrangementet.
			<u>Spørsmål:</u> Hvilke samarbeidsland er aktuelle innenfor arrangementene for demokratistøtte i Finland og Sverige?	5.1.	Stor fleksibilitet i valg av prosjektland svekker arrangementets legitimitet.
		2.3.	Demokratiprojektene økonomiske avgrensninger (variabel x5)	6.0.	Dynamiske budsjettallokeringer legitimerer arrangementet.
			<u>Spørsmål:</u> Hvilke budsjettammer gjelder for den offentlige støtten til de politiske partienes demokratiprojekter i Finland og Sverige?	6.1.	Statiske budsjettallokeringer svekker arrangementets legitimitet.

Figur 5: Spørsmål, variabler og hypoteser for ambisjonsdimensjonen

Min andre hoveddimensjon innen demokratistøtte er de ulike arrangementenes ambisjonsnivå. Dersom vi aksepterer at demokratistøtte i utviklingsland ikke er en del av partienes kjernevirksomhet, vil det være naturlig å se spesielt på arrangementenes begrensninger. Mulige forklaringer på partienes deltakelse kan være strukturelle (variabel x3), geografiske (variabel x4) eller økonomiske (variabel x5) innretninger som definerer og avgrensner arrangementene for demokratistøtte i Finland og Sverige.

Dimensjon		Variabler		Hypoteser	
2	Demokratistøttens organisering på arrangementsnivå (heretter "organisering")	3.1.	Arrangementenes kvalitetskrav til prosjektdesign (variabel x6)	7.0.	Generelle krav til prosjektdesign legitimerer arrangementet.
			<u>Spørsmål</u> : Hvilke krav stiller forvaltningen i Finland og Sverige til demokratiprojektene design?	7.1.	Designkrav som kun gjelder demokratistøtten, svekker arrangementets legitimitet.
	Overordnet spørsmål: På hvilken måte påvirkes partienes deltakelse i demokratistøtten i Finland og Sverige av arrangementets organisering?	3.2.	Samarbeid mellom aktørene i arrangementet (variabel x7)	8.0.	Høy grad av samarbeid mellom stiftelsene og forvaltningen legitimerer arrangementet.
			<u>Spørsmål</u> : Hva kjennetegner samarbeidet mellom aktørene i arrangementene for demokratistøtte?	8.1.	Mindre grad av samarbeid mellom stiftelsene og forvaltningen svekker arrangementets legitimitet.
		3.3.	Partienes arbeidsoppgaver i arrangementet (variabel x8)	9.0.	Høy grad av uformell deltakelse fra partienes side legitimerer arrangementet.
			<u>Spørsmål</u> : Hvilke arbeidsoppgaver har de politiske partiene, eller deres representanter, i Finland og Sverige innen arrangementene for demokratistøtte?	9.1.	Liten uformell deltakelse fra partienes side svekker arrangementets legitimitet.

Figur 6: Spørsmål, variabler og hypoteser for organiseringsdimensjonen

Den tredje sentrale dimensjonen innen demokratistøtte mener jeg er de ulike arrangementenes organisering. Hvis vi aksepterer partienes grad av frihet innenfor arrangementene som et mål på demokratistøttens legitimitet, vil det være interessant å se på hvordan arbeidsoppgavene er fordelt blant de ulike aktørene innenfor arrangementet. Mulige forklaringer på partienes deltakelse i arrangementene kan være forvaltningens kvalitetskrav til søknader og rapportering (variabel x6), samt hvordan oppgavene i de ulike arrangementene er fordelt mellom forvaltningen (variabel x7) og partiene (variabel x8).

Data

Basert på forskningsspørsmålene, tar oppgaven utgangspunkt i følgende datainnsamling:

Variabler	Finske data	Svenske data
1.1. Partienes deltakelse	Offisiell statistikk (antall avtaler)	Offisiell statistikk (antall avtaler)
1.2. Partienes merverdi	Dokumenter (evalueringer, presse)	Dokumenter (evalueringer, presse)
1.3. Likebehandling	Intervju med Utrikesministeriet Intervju med Svenska folkpartiet Intervju med Gröna förbundet	Intervju med Sida Intervju med Vänsterpartiet Intervjuer med stiftelsene SILC og VIF
2.1. Strukturelle avgrensninger	Offisiell statistikk (budsjetter)	Offisiell statistikk (budsjetter)
2.2. Geografiske avgrensninger	Dokumenter (kunngjøringer)	Dokumenter (kunngjøringer)
2.3. Økonomiske avgrensninger	Intervju med Utrikesministeriet Intervju med Svenska folkpartiet Intervju med Gröna förbundet	Intervju med Sida Intervju med Vänsterpartiet Intervjuer med stiftelsene SILC og VIF
3.1. Prosjektdesign	Dokumenter (ordningsregelverk)	Dokumenter (ordningsregelverk)
3.2. Forvaltningens oppgaver	Intervju med Utrikesministeriet	Intervju med Sida
3.3. Partienes oppgaver	Intervju med Svenska folkpartiet Intervju med <i>Gröna förbundet</i>	Intervju med Vänsterpartiet Intervjuer med stiftelsene SILC og VIF

Figur 7: Oppgavens datagrunnlag

Demokratistøtten i Finland og Sverige er primært valgt som oppgavens analyseenheter på grunn av partienes formelle deltakelse i disse arrangementene, som står i tydelig kontrast til partienes lave deltakelse i det norske arrangementet for demokratistøtte per 2017. Et annet moment i valget av analyseenheter, er Sverige og Finlands knytning til henholdsvis den tyske stiftelsesmodellen og den nederlandske flerpartimodellen for demokratistøtte gjennom politiske partier.

Metode

Masteroppgaven er gjennomført som en casestudie, der datainnsamling og analyse av arrangementene for demokratistøtte i Finland og Sverige er basert på et definert sett av variabler med utgangspunkt i hovedproblemstillingene. Oppgavens metodiske tilnærming er nærmere beskrevet i kapittel 4.

En variabel beskriver egenskaper ved enhetene som undersøkes (Ringdal 2007:89). I en datamatrix vil en avhengig variabel, effektvariabelen, bli påvirket av de uavhengige variablene (Fekjær 2016:17). Oppgavens avhengige variabel er politiske partiers deltakelse i arrangementene for demokratistøtte i Finland og Sverige. Den avhengige variabelen vil i oppgaven bli testet mot åtte uavhengige variabler.

1.4. Tidligere forskning

Forskningsinteressen for de nordiske arrangementene for demokratistøtte gjennom politiske partier har vært relativt liten, og har som regel begrenset seg til offentlig bestilte evalueringer av prosjektenes bistandseffekter. I avsnittene under vil jeg presentere relevante bidrag etter 2005.

Noen viktige bidragsytere innen internasjonal forskning på demokratistøtte gjennom politiske partier har de siste årene vært Carothers (2006, 2015a, 2015b), Svåsand (2005, 2010, 2014), Dodsworth og Cheeseman (2016) og Erdmann (2010).

Det finske arrangementet for sivilsamfunnsstøtte, som også inkluderer tilskuddet til partienes demokratiorganisasjon Demo Finland, har nylig blitt evaluert av Poutiainen og Seppänen (2017). I forbindelse med dette prosjektet ble det gjort en egen devaluering av Demo Finland (Poutiainen og Seppänen 2017). Tidligere har også Demo Finlands arbeid blitt evaluert av Hällhag og Sjöberg (2009).

Den svenske støtten til demokratistøtte gjennom politiske organisasjoner har blitt evaluert av Bryld, Masri-Pedersen, Ouerdane og Ugglå (2015). Det svenske arrangementet for demokratistøtte ble også utførlig behandlet i masteroppgaven til Mutasa (2013).

Et viktig utgangspunkt for denne oppgaven har vært evalueringen av norsk demokratistøtte som ble utført av Braathen og Holm-Hansen (2014). Norsk demokratistøtte ble også evaluert i forbindelse med nedleggelsen av Norsk senter for demokratistøtte i 2009 (Norad 2010).

For øvrig har de danske partienes demokratisenter, Danish Institute for Parties and Democracy, nylig blitt evaluert av Holm-Hansen og Haug (2016).

Blant nyere tekster om de politiske partienes arbeid i utviklingsland, bør også Power og Carothers' (2018) *Guide to Working With Parliaments and Political Parties for Sustainable Development*, som er utarbeidet for britiske Department for International Development, nevnes.

Selv om den akademiske interessen for de politiske partienes demokratistøtte har økt, er omfanget likevel begrenset. Det meste av det eksisterende materialet er for øvrig oppdragsforskning som primært behandler partienes demokratistøtte på prosjektnivå, og det mangler fortsatt en detaljert, komparativ fremstilling av demokratistøtte gjennom politiske partier på arrangementsnivå.

2. Teori

I dette kapittelet vil jeg skissere et teoretisk rammeverk med utgangspunkt i faktorer som påvirker de politiske partienes oppslutning om, og deltakelse i, arrangementer for demokratistøtte.

2.1. Demokratistøtte og legitimitet

Dahl (1971:124) beskriver legitimitet som et reservoar, der bestemte kriterier må være tilfredsstilt for at legitimiteten kan opprettholdes. For å oppnå institusjonell legitimitet viser Wang og Ching (2013:525) til at normative incentiver må være oppfylt. Når det gjelder demokratistøtte, mener jeg at legitimiteten særlig hviler på trekk knyttet til deltakelse, merverdi og likebehandling.

Partienes deltakelse

Jeg mener demokratistøtteordningenes legitimitet avhenger av de politiske partienes faktiske deltakelse i arrangementene. Siden sammenhengen mellom de politiske partienes demokratistøtte og øvrige innsatser innen utviklingsbistand kan fremstå som uklar, mener jeg at det er desto viktigere at partiene rettferdiggjør demokratistøttens eksistens gjennom, primært, å slutte opp om arrangementene og, sekundært, gjennom å faktisk delta i gjennomføringen av demokratiprosjekter i utviklingslandene.

Gjennom å ikke delta i demokratistøtten er partiene med på å svekke arrangementene. Siden det er de politiske partiene selv som danner grunnlaget for demokratistøtten, vil ikke arrangementene være levedyktige i en situasjon der partiene har sluttet å bidra. Jeg mener demokratistøtteordningene er avhengige av et visst volum på partienes deltakelse for at arrangementene skal ha legitimitet.

En parallell til dette kan være måling av velgeroppslutning i demokratiske valg. Lav valgoppslutning er gjerne et tegn på svekket oppslutning om det politiske systemet, mens høy oppslutning kan skape legitimitet rundt det samme systemet. Med fokus på partienes interesse for demokratistøtte kan partienes deltakelse således være et mål på arrangementets legitimitet i seg selv.

Hvis demokratistøttens fremste "eksportvare" er nordiske ideer om demokrati, mener jeg også at det er en svakhet dersom arrangementene for demokratistøtte i seg selv ikke følger vanlige, demokratiske spilleregler. I forlengelsen av dette kan det for eksempel være naturlig å stille krav om at de nordiske partiene skal samarbeide på tvers om utvikling og gjennomføring av demokratiprosjekter.

For oppgavens analyse av partienes deltakelse har jeg utledet følgende arbeidshypoteser:

- Hypotese 1.0.: Hvis mange partier deltar, styrkes det arrangementets legitimitet.
- Hypotese 1.1.: Hvis få partier deltar, svekker det arrangementets legitimitet.

Partienes merverdi

For å legitimere arrangementene for demokratistøtte mener jeg at forvaltningen og tilstøtende fagmiljøer også bør fremheve de politiske partienes merverdi i prosjektene. De politiske partienes rolle som bistandsaktører er imidlertid omdiskutert. Carothers (2006:120) mener at de politiske partienes klassiske prosjektmodeller for demokratistøtte ikke har entydige gevinster. For Carothers handler dette om partienes mangelfulle landkunnskap og bistandserfaring, og at prosjekttilnærmingen deres er umoderne. Carothers (2006:127–137) mener at effektiv demokratistøtte vil kreve tilstrekkelig planlegging, bedre kontekstforståelse, strengere krav til resultater, større fokus på normativ transformasjon, tettere samarbeid med andre sivilsamfunnsaktører og forankring hos lokalpartnerne.

Vestlige partiers merverdi i demokratistøtte handler også om deres merverdi som mottakere av offentlige tilskudd. For å diskutere partienes merverdi som tilskuddsmottakere i arrangementer for demokratistøtte, kan det være fruktbart å ta utgangspunkt i problemer som kan oppstå i forholdet mellom prinsipal og agent (Ross 1973, Laffont og Martimort 2002, Rasch 2000:68). Innen offentlig tilskuddsforvaltning kan man tenke seg forvaltningsorganet som prinsipal og tilskuddsmottakeren som agent, men denne tilnærmingen utfordres hvis tilskuddsmottaker også er forvaltningsorganets prinsipal. I så fall er det særlig viktig at partienes merverdi i prosjektene blir tydelig kommunisert.

Offentlig tilskuddsforvaltning kjennetegnes av delegasjon av autoritet fra et forvaltningsorgan, prinsipalen, til en sivilsamfunnsaktør, agenten. I følge prinsipal-agent-teorien kan det oppstå problemer dersom agenten, som en innleid ekspert, har en annen agenda eller mer informasjon om arbeidsoppgavene enn prinsipalen (Ross 1973:135, Rasch 2000:71). Innen arrangementer for demokratistøtte gjennom politiske organisasjoner vurderes partiene eller deres representanter som best egnet til å utføre oppgaver som agenter for prinsipalen for arrangementet. Samtidig er partiene, som representanter i en lovgivende forsamling, garantister både for forvaltningsorganet og selve arrangementet for demokratistøtte. Det kan være grunn til å hevde at bukken passer havresekken.

Med en slik rolleblanding innenfor arrangementet kan det, som nevnt, være krevende å identifisere de politiske partiene og demokratistiftelsenes merverdi som aktører i demokratiprojektene. I så måte vurderes det som vesentlig at demokratiprojektene merverdi poengteres i det offentlige rom.

For oppgavens analyse av partienes merverdi har jeg utledet følgende arbeidshypoteser:

- Hypotese 2.0.: Positiv omtale av partiene i evalueringer o.a. legitimerer arrangementet.
- Hypotese 2.1.: Lav offentlig anerkjennelse av partienes merverdi svekker arrangementets legitimitet.

Byråkratiets likebehandling

Jeg mener arrangementenes legitimitet også avhenger av ordningenes kriterier for likebehandling. Hvis de politiske partiene og demokratistiftelsene er registrert som sivilsamfunnsorganisasjoner, bør forvaltningen av arrangementene for demokratistøtte i utgangspunktet være lik andre arrangementer som forvalter tilskuddssøknader fra sivilsamfunnet. Hvis forvaltningen behandler partiene og deres demokratistiftelser annerledes enn andre sivilsamfunnsorganisasjoner, er det desto viktigere at forskjellsbehandlingen er velbegrunnet og akseptert.

De politiske partiene har lite kontakt med andre sivilsamfunnsaktører. Carothers (2006:14) mener at andre organisasjoner i liten grad ønsker direkte kontakt med de politiske partiene om prosjektarbeid, og begrunnelsen er at organisasjonene ikke ønsker å bli assosiert med partipolitikk. Samtidig hevder Carothers (2006:14) at partiene selv i liten grad ønsker kontakt med andre organisasjoner, siden de mener at demokratiprojektene krever en kompetanse som andre sivilsamfunnsorganisasjoner ikke besitter. Det synes altså som om demokratistøttens egenart, herunder problemene som kan oppstå mellom prinsippal og agent i arrangementene, samtidig kan utfordre forvaltningens likebehandling.

For å sikre likhet for loven og rettslige garantier mot vilkårlig saksbehandling, påpeker Weber (1994:133) at forvaltningen også skal være rasjonell og saklig i formell forstand. Weber knytter særlig behovet for byråkratisk rasjonalitet til kravet om effektiv måloppnåelse (Østerud 2002:67). Etableringen av formelle, byråkratiske strukturer har imidlertid ikke klart å rense forvaltningen for egeninteresser. For å bøte på dette hevder Simon (Østerud 2002:68) at vi må akseptere at aktørene innenfor et byråkratisk system kan opptre som rivaler drevet av egeninteresser. I forvaltningen kan det derfor være ulike syn på partienes rolle og legitimitet som mottakere av bistandsmidler.

For å sikre kvalitet på byråkratiets leveranser til innbyggerne, såkalte *outputs*, mener Rothstein (2011:12) at offentlige ytelser må være basert på upartiskhet. I offentlig forvaltning betyr dette at like saker skal behandles likt, uavhengig av personlige bånd eller preferanser (Rothstein 2011:13, Barry 1995:126). Selv om likebehandling er et ideal, ser vi mange eksempler på særbehandling av enkeltgrupper ved fordeling av samfunns-goder. Etter Statens økonomiregelvek skal organisasjoner som søker om norsk sivilsamfunnsstøtte behandles likt, men vi ser imidlertid at partienes søknader om demokratistøtte kun blir målt mot de andre partienes søknader (Norad 2016).

For oppgavens analyse av forvaltningens likebehandling har jeg utledet følgende arbeidshypoteser:

- Hypotese 3.0.: Likebehandling mellom sivilsamfunnsorganisasjoner legitimerer arrangementet.
- Hypotese 3.1.: Særbehandling av demokratistiftelsene svekker arrangementets legitimitet.

2.2. Demokratistøtte og ambisjoner

Jeg mener det er grunn til å tro at partienes deltakelse i arrangementene for demokratistøtte også blir påvirket av ordningenes ambisjoner, og i dette avsnittet vil jeg derfor se nærmere på teori som kan bidra til å forklare arrangementenes strukturelle, geografiske og økonomiske avgrensninger.

Strukturelle ambisjoner

Nordiske tilskuddsordninger for demokratistøtte forvaltes av utenriksdepartementene eller deres direktorater basert på parlamentenes føringer. I et statsbudsjett deles departementenes utgifter etter ulike programområder. På utenriksfeltet fordeles utgiftene i programområder for henholdsvis utenriksforvaltning og internasjonal bistand, der støtten til internasjonal bistand blir tildelt etter OECDs kriterier for *Official Development Assistance* (Regeringskanseliet 2017, *Valtioneuvosto* 2017, Utenriksdepartementet 2016). Hvis arrangementet for demokratistøtte sokner til programmet for internasjonal bistand, skal arrangementets demokratiprosjekter defineres som utviklingsbistand.

OECDs *Official Development Assistance*, ODA, stiller mange krav til bistandsprosjektene struktur, inkludert krav til bistandstiltakets tematiske avgrensning (OECD 2017a). Det mest sentrale kravet er at OECD-medlemslandets støtte skal bidra til økonomisk utvikling og velferd i et utviklingsland ved hjelp av samarbeid med multilaterale eller ikke-statlige organisasjoner (OECD 2008). I tillegg til demokratisering, er det altså forventet at demokratistøtten fra OECD-medlemmene skal bidra til økonomisk utvikling og velferd i samarbeidslandet. Londregan og Poole (1996:28) finner derimot at sammenhengen mellom økonomisk utvikling og demokrati er tilfeldig i mange land utenfor Europa.

Når budsjettmidlene er avklart, er hensikten med arrangementene for demokratistøtte primært å gi støtte til prosjekter som skal styrke partier eller partisystemer i utviklingsland (Carothers 2006:21, Norad 2016). Om prosjektene har til hensikt å styrke partier *eller* partisystemer vil imidlertid kreve ulike rammevilkår, som igjen stiller ulike krav til forberedelser og virkemidler i gjennomføringen. For Carothers (2006:116–118) handler dette om valget mellom en paternalistisk søsterpartimodell, eller å følge en flerpartitilnærming for partienes demokratistøtte. Begge veivalg kobles for øvrig til FNs bærekraftsmål 16 for fremme av fredelige og inkluderende samfunn med sikte på bærekraftig utvikling (FN-sambandet 2017). Siden partiene og stiftelsene har begrensede prosjekttressurser, kan det være en fordel om arrangementene for demokratistøtte er konsentrert om utvalgte prosjekttyper.

Til oppgavens analyse av prosjekttyper har jeg utledet følgende arbeidshypoteser:

- Hypotese 4.0.: Konsentrasjon rundt et fåtall prosjekttyper legitimerer arrangementet.
- Hypotese 4.1.: Tematisk fleksibilitet mht. prosjekttyper svekker arrangementets legitimitet.

Geografiske ambisjoner

En viktig avgjørelse i et arrangement for offentlig demokratistøtte er dets prinsipper for geografisk avgrensning. Både politiske, økonomiske og sikkerhetsmessige forhold kan spille inn i denne type vurderinger. Som tidligere nevnt mener Londregan og Poole (1996:28) at sammenhengen mellom økonomisk utvikling og demokrati er tilfeldig i mange land. De mener samtidig at inntektsnivå har liten betydning som forklaring på effektene av demokratiseringstiltak (Londregan og Poole 1996:3). Demokratiets stilling i Saudi-Arabia kan være en påminnelse om at de politiske partienes valg av samarbeidsland for demokratistøtte ikke nødvendigvis skal begrenses av økonomi (Ross 2011:333).

Medlemmene i OECD har imidlertid forpliktet seg til at potensielle samarbeidsland for bistand skal begrenses etter økonomiske kriterier (OECD 2017a, Norad 2015). OECDs anbefalinger er begrenset til lav- og mellominntektsland, noe som gjør mange sårbare demokratier uaktuelle som mottakere av nordisk demokratistøtte. Braathen og Holm-Hansen (2014:45) anbefaler derfor at arrangementet for norsk demokratistøtte skal være unntatt OECD-kravene til samarbeidsland. En utvidelse av antall potensielle mottakerland for nordisk demokratistøtte er imidlertid i strid med prinsippet om geografisk konsentrasjon, slik det ble formulert i OECDs *Paris Declaration on Aid Effectiveness* (OECD 2005). Samtidig viser Hagen (2017) at Sverige gradvis har dempet prinsippet om geografisk konsentrasjon i utviklingspolitikken etter at dette prinsippet ble implementert i 2007. Den norske regjeringen har på sin side videreført prinsippene om geografisk konsentrasjon i bistanden, men sivilsamfunnsstøtten er unntatt krav om geografisk konsentrasjon (Utenriksdepartementet 2016:55).

Så lenge bistandsbudsjettene er begrensede, vil bistand til et stort antall land bare gi små effekter i mange av landene (OECD 2014). Mens sivilsamfunnsstøtten er unntatt geografisk konsentrasjon i Sverige og Norge, tar sivilsamfunnsorganisasjonene i Finland i større grad hensyn til geografisk konsentrasjon i planleggingen (Chapman, Kärkkäinen, Silfverberg og Efraimsson 2017:39). Finlands demokratistøtte er i vesentlig grad konsentrert om regjeringens prioriteringer (Demo Finland 2017).

I tillegg til formelle, geografiske begrensninger, må arrangementene for demokratistøtte også ta hensyn til handlingsrommet i mottakerlandet. I mange land har sivilsamfunnsaktører, også partier, blitt møtt med sanksjoner fra myndighetenes side (Norad 2017b). Reduksjoner i organisasjonsfriheten markerer et brudd på internasjonale standarder for menneskers rett til å kunne delta i samfunnslivet.

Til oppgavens analyse av geografisk konsentrasjon har jeg utledet følgende arbeidshypoteser:

- Hypotese 5.0.: Geografisk konsentrasjon om et fåtall prosjektland legitimerer arrangementet.
- Hypotese 5.1.: Stor fleksibilitet i valg av prosjektland svekker arrangementets legitimitet.

Økonomiske ambisjoner

I tillegg til strukturelle og geografiske vurderinger vil arrangementene for demokratistøtte også begrenses av bistandsbudsjettens størrelse. I 1969 anbefalte Pearson-kommisjonen at 0,7 % av bruttonasjonalproduktet, BNP, til medlemslandene i OECDs *Development Aid Committee*, DAC, skulle gå til utviklingsbistand (OECD 2016b). Det internasjonale samfunnets oppfordring om å sette av en fast andel av BNP til utviklingsbistand ble videre aktualisert som følge av utfordringene med å oppfylle FNs tusenårs mål (FN 2015:26). I 2015 gikk 0,56 % av Finlands og 1,40 % av Sveriges BNP til utviklingsbistand (OECD 2016a).

De internasjonale ambisjonene om å oppnå FNs 17 mål for bærekraftig utvikling, 2030-agendaen, preger i dag de offentlige budsjettene for utviklingsbistand i Norden (Halonen et al. 2017:95). De ulike bærekraftsmålene krever ulike innsatser, som igjen peker til budsjettene for hver målsetning. De nordiske arrangementene for demokratistøtte sokner i hovedsak til bærekraftsmål nummer 16:

"Promote peaceful and inclusive societies for sustainable development, provide access to justice for all and build effective, accountable and inclusive institutions at all levels" (FN 2016:42).

For å beregne budsjettallokering til arrangementene for demokratistøtte, kan det være fornuftig å gjennomføre en kost-nytte-analyse. Drèze og Stern (1987:909) mener kost-nytte-analyser er særlig egnet til evaluering av prosjekter i offentlig sektor. Evalueringen vil også omfatte en vurdering av samfunnsverdien av tiltak basert på utledning av skyggekostnader (Drèze og Stern 1987:983). En vurdering av demokratistøttens nytteverdi avhenger særlig av resultatet av sammenlikninger mellom demokratistøtteprosjektene målformuleringer og budsjettallokeringene.

Til oppgavens analyse av arrangementenes budsjetter har jeg utledet følgende arbeidshypoteser:

- Hypotese 6.0.: Dynamiske budsjettallokeringer legitimerer arrangementet.
- Hypotese 6.1.: Statiske budsjettallokeringer svekker arrangementets legitimitet.

2.3. Demokratistøtte og organisering

I tillegg til legitimitet og ambisjoner, er min hypotese at partienes deltakelse påvirkes av de ulike arrangementenes organisering. I dette avsnittet vil jeg se på teorier som kan bidra til å forklare trekk ved demokratiprojektene krav til design, samt arbeidsdelingen mellom forvaltningen og partiene.

Krav til prosjektdesign

Et arrangement for offentlig tilskuddsforvaltning blir definert ut fra et langsiktig ordningsregelverk som avklarer arrangementets målsetninger, målgrupper, resultatmål, tildelingskriterier for tilskudd, informasjonskrav, krav til oppfølging og evaluering (Utenriksdepartementet 2013:13). Utformingen av demokratistøtteprosjektene design vil særlig bli påvirket av arrangementenes krav til resultater.

Resultater i utviklingsbistand kan deles i tre lag, der de nederste to lagene favner måling av effekter nærmest prosjektet, mens det øverste laget skal måle effekter på samfunnsnivå (OECD 2017b:7).

Denne tredelte tilnærmingen til resultatmåling, *Logical Framework Approach*, settes gjerne opp som en matrise med vertikale og horisontale måleenheter for oppnådde resultater over tid (Crawford og Bryce, 2001:364–365). Vähämäki, Schmidt og Molander (2011:49) mener imidlertid at matrisene er vanskelige å håndtere for bistandsaktørene, og at mange organisasjoner ikke har kompetanse til å etablere og vedlikeholde velfungerende modeller for resultatmåling. Crawford og Bryce (2001:368) påpeker på sin side at matrisenes statiske natur kan virke negativt på prosjektgjennomføringen, og minner om at matrisene må være i stand til å håndtere prosjektene dynamikk.

Carothers (2006:163) mener at det ikke er bevist at demokratistøtteprosjektene har transformativ effekt på det øverste nivået av prosjektene resultatmatriser. Mangel på transformasjon vitner om kompleksiteten ved å forsøke å forandre politiske institusjoner og politiske partier i mottakerlandet, der lederne er usikre på motivene bak vestlige demokratistøtteprosjekter (Carothers 2006:177), og det tar lang tid å oppnå bredere resultater. Det er derfor viktig at prosjektene designes på en slik måte at resultatmålene fremstår som realistiske og godt tilpasset konteksten som politiske partier og partisystemer i nye og sårbare demokratier er underlagt (Carothers 2006:187).

For oppgavens analyse av demokratiprojektene design har jeg utledet følgende arbeidshypoteser:

- Hypotese 7.0.: Generelle krav til prosjektdesign legitimerer arrangementet.
- Hypotese 7.1.: Designkrav som kun gjelder demokratistøtten svekker arrangementets legitimitet.

Samarbeid mellom aktørene

Nesten alle demokratistøtteprosjekter er statlig finansierte (Carothers 2006:83), noe som betyr at arrangementene primært er en dialog mellom de politiske partiene, deres stiftelser og forvaltningen. Som jeg tidligere har vært inne på, skiller Rothstein (2011:12) mellom statenes *inputs* og *outputs* i kontakten med innbyggerne. Mens *inputs* primært omhandler politisk autoritet og representasjon, bruker Rothsteins *outputs* for å beskrive statens tjenester til innbyggerne som utgangspunkt. Innen demokratistøtten kan det se ut til at de politiske partiene har dobbeltroller som både folkets og statens representanter. På grunn av rolleblandingen som kan oppstå i arrangementene for demokratistøtte, er det viktig at samarbeidet mellom aktørene er basert på tillit. Putnam (2001:403) mener at institusjonell tillit blir bygget gjennom brukernes erfaring med de offentlige institusjonenes kvalitet og kapasitet.

Demokratistøtten er i utgangspunktet et forhold mellom de politiske partiene og staten, der ansvaret for oppgaveløsningen er delegert på begge hold. Bendor, Glazer og Hammond (2000:1) mener effektiv, statlig forvaltning krever maktdelegasjon til underliggende organer og aktører. I Norge har Utenriksdepartementet gitt Norad i oppgave å "*forvalte tilskuddsordninger på utviklingsområdet*" (Utenriksdepartementet 2004), noe som også omfatter arrangementet for demokratistøtte gjennom politiske partier. I Sverige skal fagetaten Sida "*besluta om och betala ut bidrag eller annan finansiering till stöd för verksamhet (...) som bidrar till att uppfylla målet för det internationella biståndet*" (Utrikesdepartementet 2010). Sidas oppdrag omfatter også støtte til de svenske partienes demokratistiftelser. Finland har derimot valgt å ivareta ansvaret for utviklingsområdet, herunder demokratistøtten, i departementet (Utrikesministeriet 2016:42).

Også de politiske partiene kan velge å delegere bort oppgaver i demokratistøtten. I Norge retter arrangementet for demokratistøtte seg "*utelukkende mot norske politiske partier*" (Norad 2016:3). I Sverige er arrangementet derimot konsentrert om søknader fra svenske *partianknutna organisationer*, PAO (Utrikesdepartementet 2016:9). I Finland har parlamentspartiene gått sammen om å etablere demokratiorganisasjonen Demo Finland, som har rett til å søke om tilskudd fra tilskuddsordningen for programstøtte til finske sivilsamfunnsorganisasjoner (Utrikesministeriet 2017a). Både i Sverige og Finland er altså ansvaret for demokratistøtte gjennom politiske partier delegert bort fra partiene.

For oppgavens analyse av aktørene og tilliten mellom dem har jeg utledet følgende arbeidshypoteser:

- Hypotese 8.0.: Høy grad av samarbeid mellom stiftelsene og forvaltningen legitimerer arrangementet.
- Hypotese 8.1.: Mindre grad av samarbeid mellom stiftelsene og forvaltningen svekker arrangementets legitimitet.

Partienes oppgaver

Ifølge Carothers 2006:14) mener de politiske partiene selv at de er de eneste som har unik ekspertise til å lede demokratiprojekter med fokus på partienes kapasitetsbygging, samtidig som andre demokratiseringsaktører er lite villige til å delta i slike projekter. Samtidig advarer Carothers (2006:129) mot vestlige partiers misjonerende tilnærming og manglende kontekstforståelse.

I tillegg til statens egne oppgaver, forutsetter demokratistøtteprosjektene en hjemlig administrasjon, prosjektledelse og beslutningstakere. Da Norsk senter for demokratistøtte, NSD, ble lagt ned i 2009, overtok Norad rollen som beslutningstaker for norsk demokratistøtte på bekostning av de politiske partiene, som hadde utgjort styret i NSD (Braathen og Holm-Hansen 2014:46). Til gjengjeld fikk de norske partiene mer ansvar for prosjektledelse og prosjektadministrasjon, som til 2009 hadde blitt utført i samarbeid med sekretariatet i NSD.

I Finland er imidlertid administrasjon og prosjektledelse for demokratistøtteprosjektene overlatt til demokratistøtteorganisasjonen Demo Finland, der de åtte parlamentspartienes styrerepresentanter vekselvis tar beslutninger i samråd med det finske Utrikesministeriet (Hällhag og Sjöberg 2009:21).

I Sverige har ledelsen av demokratistøtteprosjekter med PAO-tilskudd 2014–2017 blitt utført av syv demokratistiftelser, PAO, med tette bånd til de politiske partiene (Mutasa 2013:19). De svenske stiftelsene anser seg enten som profesjonelle bistandsorganisasjoner eller som partiorganer med engasjement innen internasjonalt utviklingssamarbeid (Sadev 2010:27).

I Tyskland er gjennomføring av demokratistøtteprosjekter delegert til partistiftelser for enklere prosjektgjennomføring i sensitive, politiske kontekster (Pinto-Duschinsky 1991:34). Når arbeidet blir delegert til stiftelser som er uavhengige av dagspolitikken, dempes spesifikke partielementer til fordel for overordnede demokratielementer.

I oppgavens analyse av partienes rolle i demokratistøtten har jeg utledet følgende arbeidshypoteser:

- Hypotese 9.0.: Høy grad av uformell deltakelse fra partienes side legitimerer arrangementet.
- Hypotese 9.1.: Liten uformell deltakelse fra partienes side svekker arrangementets legitimitet.

3. Data og metode

I dette kapittelet vil jeg først gi en utdypende presentasjon av veivalgene mine for data og metode i masteroppgaven.

3.1. Data

I dette avsnittet vil jeg oppsummere og utdype datagrunnlaget som jeg har valgt for empirisk testing av masteroppgavens problemstilling og hypoteser. Oppgavens empiri er basert på gjennomføring av informantintervjuer, innhenting av offisiell statistikk, gjennomgang av formelle dokumenter og evalueringsrapporter og ved å gjennomføre strukturerte søk i finske og svenske mediearkiv. Oppgavens datagrunnlag er for øvrig listet i vedlegg 2 (finske kilder) og vedlegg 3 (svenske kilder).

Informantintervjuer

Siden jeg primært oppfatter nordiske arrangementer for demokratistøtte som en dialog mellom forvaltning og parlamentspartier, valgte jeg å intervju representanter fra begge parter i forbindelse med datainnsamling til oppgaven. Utskrifter fra åtte semistrukturerte (Repstad 2007:78, Thagaard 2013:100) intervjuer som fant sted i tiden januar–mars 2018, utgjør hovedgrunnlaget for oppgavens datainnsamling. Hensikten med intervjuene var å supplere empiriske funn fra andre skriftlige kilder samt å bli bedre kjent med intervjuobjektene betraktninger rundt partienes rolle i demokratistøtten.

Intervjuene ble gjennomført ved hjelp av en løst, forhåndsdefinert intervjuguide (se vedlegg 1).

I utgangspunktet planla jeg å gjennomføre seks intervjuer: Forvaltningsenheten for demokratistøtte i Utrikesministeriet, forvaltningsenheten for demokratistøtte i Sida, samt to politiske partier i Finland og to i Sverige. I Finland ble fire politiske partier kontaktet, hvorav to partier, *Svenska folkpartiet* og *Gröna förbundet*, hadde anledning til å stille til intervju på datoene som ble foreslått.

I Sverige kontaktet jeg seks partier, men innledningsvis hadde ingen av disse anledning til å stille til intervju. Som følge av de innledende vanskelighetene med å få intervjuer med de svenske partiene, tok jeg derfor kontakt med fem av partienes demokratistiftelser. To av de fem demokratistiftelsene som jeg kontaktet, *Vänsterns Internationella Forum* og *Swedish International Liberal Centre*, hadde mulighet til å stille til intervju med meg. I slutten av mars 2018, da jeg allerede hadde foretatt intervjuer med demokratistiftelsene, lyktes jeg med å sette opp et intervju med internasjonal sekretær i *Vänsterpartiet*.

Følgende intervjuer har blitt gjennomført som en del av arbeidet med masteroppgaven:

Dato	Sted	Intervjuobjekt
15.01.2018	Helsingfors	Senior officer Anu Ala-Rantala, Utrikesministeriet
15.01.2018	Helsingfors	Internasjonal sekretær Andreas Elfving, Svenska folkpartiet
16.01.2018	Helsingfors	Gröna förbundets styremedlem i Demo Finland, Laura Nordström
05.02.2018	Stockholm	Senior Programme Specialist Helen Belcastro, Sida
09.03.2018	Oslo/Stockholm (telefon)	Politisk sekreterare Hanna Dahlström, Vänsterns Internationella Forum
13.03.2018	Oslo/Göteborg (telefon)	Ordförande Johanna Eliasson, Vänsterns Internationella Forum
19.03.2018	Oslo/Stockholm (telefon)	Generalsekreterare Martin Ångeby, Swedish International Liberal Centre
23.03.2018	Oslo/Stockholm (telefon)	International sekreterare Mikael von Knorring, Vänsterpartiet

Figur 8: Oversikt over intervjuobjekter

Statistiske data

Ringdal (2014:112) skiller mellom empiriske data som foreliggende data (sekundærdata) og egne data (primærdata). Til tross for at de statistiske dataene er innhentet fra offisielle kilder, vurderes innsamlet tallmateriale som behandlede sekundærdata tilpasset oppgavens kontekst. Følgende statistikkdata ble samlet inn i forbindelse med masteroppgaven:

Dato	Kilde	Statistiske data
19.09.2014	Valmyndigheten, Sverige	Informasjon om de politiske partienes oppslutning ved riksdagsvalget i 2014
15.12.2017	Utrikesministeriet, Finland	Informasjon om tilskudd til Demo Finland og Kalevi Sorsa Säätiö 2014
15.12.2017	Sida, Sverige	Informasjon om tilskudd til de svenske PAO-stiftelsene i perioden 2014–2017
15.12.2017	OECD DAC database	Utvalgte søk på arrangements- og organisasjonsnivå i Finland og Sverige

Figur 9: Oversikt over tallmateriale

For å oppklare den faktiske interessen for arrangementene for demokratistøtte i de politiske partiene og de ulike arrangementenes budsjetter, har det vært særlig viktig å innhente statistiske data om de offentlige tilskuddene som utgjør finsk og svensk demokratistøtte gjennom politiske organisasjoner. Statistiske rådata for 2014–2017 for tilskuddene til finske og svenske demokratistiftelser har blitt innhentet fra henholdsvis Utrikesministeriet og Sida. Gjennom å bearbeide materialet har jeg kunnet inkludere tabeller som viser allokeringer per stiftelse for perioden 2014–2017 i oppgaven.

I oppstarten til masteroppgaven samlet jeg informasjon om finsk og svensk demokratistøtte fra OECD DACs statistikkbase, men trefflistene derfra viste seg å fungere best til å generere informasjon på overordnet og globalt nivå. Ettersom masteroppgaven primært omhandler demokratistøtte på lavere arrangements- og organisasjonsnivå, viste disse søkene seg å ha begrenset verdi ut fra oppgavens tilnærming.

Formelle dokumenter

Hensikten med å samle inn formelle dokumenter som datagrunnlag er å kunne foreta en systematisk analyse av demokratistøttens ambisjoner og kvalitetskravene til prosjektenes design. Forvaltningens ordningsregelverk og kunngjøringstekster utgjør betydelige kilder til detaljkunnskap om arrangementene for demokratistøtte og om arrangementenes begrensninger. Repstad (2014:103) minner om at forskere må utvise kildekritikk ved bearbeidelse av dokumenter som allerede eksisterer. I oppgaven er dette punktet særlig relevant for behandling av ordningsregelverk og rapporter fra midtveisgjennomganger, og i behandlingen av disse er det særlig viktig å ta hensyn til at dokumentene i utgangspunktet er utarbeidet for bruk i tilskuddsforvaltningen. Følgende nøkkeldokumenter har blitt samlet inn som en del av arbeidet med masteroppgaven:

Dato	Kilde	Dokument
06.04.2017	Utrikesministeriet, Finland	Instrumentbeskrivning - Statstöd till civilsamhällesorganisationer
13.04.2017	Utrikesministeriet, Finland	Utlysning – Statsunderstöd till programstödsorganisationer 2018–2021
17.09.2015	Utrikesdepartementet, Sverige	Strategi för särskilt demokratistöd genom svenska partianknutna organisationer 2016–2020
27.03.2017	Sida, Sverige	Anvisningar för det särskilda demokratistödet riktat till politiska partier och flerpartisystem genom svenska partianknutna organisationer (PAO) 2016–2020
11.02.2018	Sida, Sverige	Halvtidsöversyn av genomförandet av strategien för särskilt demokratistöd genom svenska partianknutna organisationer, PAO, 2016–2020
08.03.2018	Utrikesdepartementet, Sverige	Ändring av strategi för särskilt demokratistöd genom svenska partianknutna organisationer 2016–2020

Figur 10: Oversikt over formelle dokumenter til oppgavens data

Evalueringsrapporter

I tillegg til forvaltningens formelle dokumenter er eksterne evalueringsrapporter en viktig kilde til kunnskap om arrangementene for demokratistøtte. Av kapasitetshensyn er oppgavens behandling begrenset til rapportene fra de mest relevante evalueringene som har blitt gjennomført i henholdsvis Finland og Sverige i løpet av de siste årene. Som nevnt i forrige avsnitt, er det også i gjennomgang av evalueringer viktig å utvise kildekritikk. Følgende evalueringsrapporter inngår i oppgavens datagrunnlag:

År	Forfattere	Dokument
2017	Poutiainen og Seppänen	Evaluation 3 on the Programme-based support through Finnish Civil Society Organizations, Foundations and Umbrella Organizations: Political Parties of Finland for Democracy – Demo Finland
2015	Bryld, Masri-Pedersen, Ouerdane og Ugglå	Evaluation of the Implementation and Results of the Swedish Strategy for Democracy Support for Party Affiliated Organisations 2012–2014

Figur 11: Oversikt over evalueringsrapporter som inngår i oppgavens datagrunnlag

Strukturerte søk i mediearkiv

Masteroppgavens effektvariabel x1 omhandler offentlig anerkjennelse av de politiske partienes merverdi som aktører i arrangementene for demokratistøtte. Som en del av datagrunnlaget for denne variabelen har jeg gjort søk i finske og svenske mediekilder for 2014–2017 etter følgende prinsipper:

Land	Kilde (for søk på perioden 01.01.2014–31.12.2017)	Søkeord (oversatt til norsk)
Finland	Hufvudstadsbladet (via retriever.no)	1) demokratistøtte, 2) Demo Finland, 3) Kalevi Sorsa Säätiö.
	Helsingin Sanomat (besøk på Päivälehdien arkisto)	
	YLE (via yle.fi)	
Sverige	Svenska Dagbladet (via retriever.no)	1) demokratistøtte, 2) demokratiprojekt, 3) det partianknutna biståndet 4) Jarl Hjalmarson Stiftelsen, 5) Olof Palme Internationella Center, 6) Vänsterns internationella forum, 7) Green Forum, 8) Kristdemokratiskt internationella center, 9) Hepatica, 10) Swedish International Liberal Centre, 11) Centerpartiets internationella stiftelse
	OmVärlden (via omvarlden.se)	
	Sveriges Radio (via sverigesradio.se)	

Figur 12: Oversikt over strukturerte søk i mediearkiv

Oppgavens innsamling av finske og svenske mediekilder ble i hovedsak konsentrert om søk via den skandinaviske artikkelbasen Retriever, som jeg har hatt tilgang til som student ved Universitetet i Bergen. I tillegg gjennomførte jeg artikkelsøk via de åpne nettsidene til Sveriges Radio og finske YLE. I forbindelse med intervjuene i Helsingfors, foretok jeg samtidig artikkelsøk i databasene til mediestiftelsen Päivälehdien arkisto.

3.2. Metode

Forskningsmetode handler om en konkret beskrivelse av hva som skal gjøres for å svare på forskningsspørsmålene (Everett og Furseth 2012:128). I denne delen vil jeg beskrive vurderingene bak mine metodiske valg og operasjonalisering av arbeidet med masteroppgaven.

Kvalitativ metode

Kvalitative analyser kjennetegnes av prosjekter med få analyseenheter, og av at datainnsamlingen gjerne foretas gjennom observasjon, intervju eller tekst- og opptaksanalyse (Silverman 2011:42–43). Som nevnt er brorparten av oppgavens datainnsamling basert på intervjuer og tekstanalyser, der tekstanalysene fungerer som supplement til intervjuene. Masteroppgaven er derfor i hovedsak tuftet på kvalitative fremgangsmåter for datainnsamling. Thagaard (2013:17) mener denne tilnærmingen gir grunnlag for å gå i dybden og vektlegge betydning på en måte som ikke ville vært mulig ved hjelp av en kvantitativ, tallbasert, tilnærming. Repstad (2014:17–19) fremhever på sin side at kvalitative studier er velegnet til å få frem nyanser.

En tallbasert tilnærming til masteroppgavens analyseobjekter, arrangementer for demokratistøtte, ville ikke vært særlig fruktbar. For det første er arrangementene for demokratistøtte såpass forskjellige fra hverandre at en tallbasert tilnærming kunne bidratt til flere spørsmål enn svar. For det andre må arrangementer for demokratistøtte primært sees på som manifestasjoner av landenes politiske kultur, som er vanskelig å kvantifisere. For det tredje er det kun et lite antall analyseenheter i funksjon, siden målgruppen for arrangementene i hovedsak er hjemlige, politiske organisasjoner.

Når dette er sagt, består oppgaven også av kvantitative elementer. Dette viser seg særlig i henvisningene til effekt- og forklaringsvariabler. Denne typen variabler, som gjerne kobles til kvantitativ metode, representerer noen få trekk eller egenskaper ved analyseobjektet (Repstad 2014:17, Ringdal 2014:88). Denne tilnærmingen er valgt for å fremheve oppgavens tema, de politiske partienes deltakelse i arrangementene for demokratistøtte. Dette har samtidig gitt en konkret plan for datainnsamlingen, og har antydning for oppgavens dataanalyse. Siden oppgaven primært er kvalitativ, vil kodingen av variablene imidlertid ha et mer generelt utgangspunkt.

Et annet kvantitativt element i oppgaven er innsamling og analyse av statistiske data som bidrar til å forklare partienes deltakelse i arrangementene for demokratistøtte. Masteroppgavens innsamling av tallbaserte data er imidlertid mest interessant på mikronivå, herunder for å beskrive fordelingen av årlige budsjettmidler mellom ulike politiske organisasjoner i Finland og Sverige i perioden 2014–2017.

Komparativ casestudie

Gitt arrangementene for demokratistøttes kompleksitet og masteroppgavens behov for avgrensning, blir sammenlikning av demokratistøtteordninger i mange land vurdert som lite hensiktsmessig. Case-tilnærmingen defineres som intensive studier av én eller få enheter (Andersen 2013:23), og vurderes som en velegnet tilnærming for komparasjon av de politiske partienes deltakelse i arrangementer for demokratistøtte. Case-tilnærmingen egner seg samtidig for å generalisere og forklare på en slik måte at konklusjonene fra analysen av én case også skal ha overføringsverdi til andre objekter (Andersen 2013:5). Gerring (2007:33) fremhever på sin side casestudiens fleksibilitet innen datainnsamling og analyse, som i tillegg gir større rom for å ta inn uventede funn som en del av datainnsamlingen.

Lijphart (1971:691) har identifisert seks kategorier av casestudier: 1) den ateoretiske casestudien, 2) den interpretive casestudien, 3) den hypotesegenererende casestudien, 4) den teoribekreftende casestudien, 5) den teorisvekkende casestudien og 6) den avvikende casestudien. Jeg mener denne masteroppgaven i det vesentligste kan omtales som en hypotesegenererende casestudie, siden oppgavens datainnsamling tar sikte på å erstatte oppgavens hypoteser med mer motstandsdyktige, teoretiske generaliseringer.

Som tidligere nevnt er masteroppgaven basert på sammenlikningen av to caser, arrangementene for demokratistøtte i Finland og Sverige. Mahoney og Rueschemeyer (2003:305) mener at en tilnærming med flere caser vil gi et bedre grunnlag for å forklare de teoretiske sammenhengene mellom variablene. Yin (2014:57) mener en tilnærming med flere caser har både fordeler og ulemper i forhold til en tilnærming med kun én case, men fremhever at tilnærmingen med flere caser vil være mer robust. Samtidig advarer Yin (2014:62) mot utfordringene som kan oppstå når forskerens variabler skal benyttes som basis for datainnsamling og analyse av flere caser.

Et utgangspunkt for analysen av arrangementene for demokratistøtte i Finland og Sverige er at de, gjennom partienes høye deltakelse i arrangementene, er relativt like på den avhengige effektvariabelen. Siden Finland og Sveriges arrangementer for demokratistøtte for øvrig vurderes som relativt ulike, vil det være interessant å sammenlikne hvordan empiriske data fra hvert land slår ut på de uavhengige forklaringsvariablene.

Informantintervjuer

I påfølgende avsnitt vil jeg se spesielt på forberedelser til gjennomføring av informantintervjuer. Ettersom intervjuene er oppgavens viktigste datakilde, blir planlegging av intervjuaktivitetene vurdert som en spesielt viktig del av arbeidet med oppgaven.

Valg av intervjuobjekter. Grønmo (2011:99) mener utvelgelsen av informanter må ta utgangspunkt i problemstillingene, samt teoretiske og strategiske hensyn. Masteroppgavens tematikk gjør at utvalget av potensielle respondenter er begrenset. I Finland er mulige intervjuobjekter avgrenset til representanter fra Utrikesministeriet, åtte politiske partier og to demokratiorganisasjoner. I Sverige er utvalget begrenset til representanter fra Sida, åtte politiske partier og åtte demokratistiftelser. Siden demokratistiftelsene i hovedsak blir vurdert som stedfortredere for partiene i gjennomføringen av demokratistøtteprosjekter, er antallet mulige intervjuobjekter i praksis redusert til representantene fra relevante forvaltningsenheter, partienes internasjonale rådgivere og partienes demokratistiftelser.

Siden oppgavens primærfokus er arrangementene for demokratistøttes evne til å sørge for partienes deltakelse, er de viktigste intervjuobjektene representanter for arrangementenes forvaltningsenheter i henholdsvis Utrikesministeriet og Sida. I tillegg har jeg vurdert det som naturlig å intervju et lite utvalg av representanter fra finske og svenske politiske partier og demokratistiftelser for å supplere intervjuene med forvaltningen. Datagrunnlaget for oppgaven er for øvrig beskrevet i kapittel 3.1.

Intervjuets form. Ringdal (2014:242) mener at formålet med samtaleintervjuet er å hente informasjon, ikke å måle teoretiske variabler. Respondentene sees på som informanter med kunnskap som er relevant for forskningen. I motsetning til spørreundersøkelser, kjennetegnes samtaleintervjuet av større fleksibilitet gjennom åpne spørsmål. Det er heller ikke et mål at ulike intervjusituasjoner skal følge det samme hendelsesforløpet. Forskningsintervjuet kjennetegnes gjerne av en delvis strukturert tilnærming, som veksler mellom strukturerte spørsmål og åpen samtale (Thagaard 2013:98).

Opgavens intervjuguide (vedlegg 1) viser til en semistrukturert, løsere tilnærming. Tematisk er intervjuene avgrenset til oppgavens problemstilling og hypoteser. Forskningsspørsmålene er imidlertid forsøkt omarbeidet til åpne og dialogfremmende formuleringer.

Reliabilitet

Reliabilitet, eller pålitelighet, handler om hvorvidt andre forskere ville kommet til samme resultat (Ringdal, 2014:96). Når datainnsamlingen foretas som kvalitative intervjuer, vil imidlertid intervjusituasjonen aldri kunne være identisk. Siden reliabiliteten kan fremstå som en utfordring, er det desto viktigere for forskeren å dokumentere datainnsamlingen. Selv om datainnsamlingen dokumenteres, vil imidlertid analysen alltid være påvirket av trekk ved intervjusituasjonen og, videre, forskerens eventuelle antakelser om dataene og intervjuobjektene. For å motvirke problemer knyttet til reliabilitet lar jeg oppgavens intervjuobjekter komme til orde gjennom bruk av sitater.

Validitet

Validitet betegner samsvaret mellom den teoretiske definisjonen av en variabel og den operasjonelle definisjonen, som styrer datainnsamlingen (Hellevik 2001:285). I innledningskapittelet og kapittel 2 utledet jeg de teoretiske variablene, som blir operasjonalisert i neste avsnitt. Samsvaret mellom disse lar seg vanskelig måle direkte, men må vurderes etter skjønn. Med kvalitative intervjuer som data er det ikke åpenbart at intervjuobjektene vil forstå forskerens kontekst eller omvendt. Det finnes flere måter å redusere utfordringer knyttet til validitet på, for eksempel har jeg valgt å be intervjuobjektene om å kontrollere egne sitater som blir brukt i denne masteroppgaven.

Operasjonalisering

I avsnittene under vil jeg operasjonalisere oppgavens variabler. Operasjonalisering av forskning handler om å utarbeide kriterier for hvordan tematiske dimensjoner, variabler og hypoteser skal representeres gjennom empiriske data (Grønmo 2011:73). Denne operasjonaliseringen er særlig viktig for å gjøre empirien leselig, herunder å utlede sammenheng mellom de ulike variablene.

1.1. Partienes deltakelse i arrangementer for demokratistøtte (effektvariabel y1). Som tidligere nevnt, er masteroppgavens effektvariabel, y1, satt opp med et hypotesesett for henholdsvis høy og lav deltakelse fra partienes side i arrangementene for demokratistøtte. Datainnsamling av statistiske data og intervjudata vil legge til rette for hypotesetesting. Operasjonaliseringen av variabel y1 tar følgende form:

Effektvariabel Y1: Antall partier som har definerte roller i en eller flere av stiftelsene som mottok offentlige tilskudd til demokratistøtteprosjekter 2014–2017	
Styrker hypotese 1.0.: Hvis mange partier deltar, styrkes arrangementets legitimitet.	Mer enn 6 av 8 partier med parlamentsrepresentasjon har definerte roller.
Styrker hypotese 1.1.: Hvis få partier deltar, svekkes arrangementets legitimitet.	Mindre enn 6 av 8 partier med parlamentsrepresentasjon har definerte roller.

Figur 13: Operasjonalisering av deltakelsesvariabelen

1.2. Offentlig omtale av partienes merverdi i demokratistøtten (forklaringsvariabel x1). Som tidligere nevnt, er oppgavens første forklaringsvariabel satt opp med et hypotesesett for henholdsvis høy og lav grad av offentlig omtale av partienes merverdi i demokratistøtten. Innsamlingen av data for hypotesetesting er konsentrert om strukturerte søk i artikkeldatabaser, intervjudata og skriftlige kilder. Operasjonaliseringen av variabel x1 tar følgende form:

Forklaringsvariabel X1: Offentlig omtale av partienes merverdi 2014–2017	
Styrker hypotese 2.0.: Positiv omtale av partiene i evalueringer o.a. legitimerer arrangementet.	Andre enn partiene og stiftelsene uttaler seg positivt om deres merverdi offentlig.
Styrker hypotese 2.1.: Lav offentlig anerkjennelse av partienes merverdi svekker arrangementets legitimitet.	Kun partiene og stiftelsene uttaler seg positivt om deres merverdi offentlig.

Figur 14: Operasjonalisering av merverdivariabelen

1.3. Forvaltningens likebehandling av sivilsamfunnsorganisasjoner (forklaringsvariabel x2).

Opgavens andre forklaringsvariabel er, som tidligere nevnt, satt opp med et hypotesesett for henholdsvis høy og lav grad av forvaltningens likebehandling av politiske organisasjoner i forhold til andre sivilsamfunnsorganisasjoner. Data for hypotesetesting er konsentrert om intervjudata og skriftlige kilder. Operasjonaliseringen av x2-variabelen tar følgende form:

Forklaringsvariabel X2: Forvaltningens likebehandling av søknader fra sivilsamfunnet 2014–2017	
Styrker hypotese 3.0.: Likebehandling mellom sivilsamfunnsorganisasjoner legitimerer arrangementet.	Tilskuddssøknader fra alle typer sivilsamfunnsorganisasjoner behandles likt.
Styrker hypotese 3.1.: Særbehandling av demokratistiftelsene svekker arrangementets legitimitet.	Tilskuddssøknadene fra partienes stiftelser er gjenstand for særbehandling.

Figur 15: Operasjonalisering av likebehandlingsvariabelen

2.1. Demokratiprojektene strukturelle avgrensninger (forklaringsvariabel x3). Som tidligere nevnt, er oppgavens tredje forklaringsvariabel satt opp med et hypotesesett for henholdsvis høy og lav grad av fleksibilitet i demokratiprojektene struktur. Innsamlede data for hypotesetesting er i hovedsak intervjudata og skriftlige kilder. Operasjonaliseringen av variabel x3 tar følgende form:

Forklaringsvariabel X3: Demokratiprojektene strukturelle avgrensninger 2014–2017	
Styrker hypotese 4.0.: Konsentrasjon rundt et fåtall prosjekttyper legitimerer arrangementet.	Kunngjøringstekst eller ordningsregelverk begrenser klart antall prosjekttyper.
Styrker hypotese 4.1.: Tematisk fleksibilitet mht. prosjekttyper svekker arrangementets legitimitet.	Kunngjøringstekst eller ordningsregelverk har få begrensninger mht. prosjekttype.

Figur 16: Operasjonalisering av strukturvariabelen

2.2. Demokratiprojektene geografiske avgrensninger (forklaringsvariabel x4). Fjerde forklaringsvariabel i oppgaven er satt opp med et hypotesesett for henholdsvis høy og lav grad av fleksibilitet i valg av samarbeidsland. Innsamlede data for hypotesetesting har fokus på intervjudata og skriftlige kilder. Operasjonaliseringen av variabel x4 tar følgende form:

Forklaringsvariabel X4: Demokratiprojektene geografiske avgrensninger 2014–2017	
Styrker hypotese 5.0.: Geografisk konsentrasjon om et fåtall prosjektland legitimerer arrangementet.	Kunngjøringstekst eller ordningsregelverk begrenser klart antall samarbeidsland.
Styrker hypotese 5.1.: Stor fleksibilitet i valg av prosjektland svekker arrangementets legitimitet.	Kunngjøringstekst eller ordningsregelverk har få begrensninger mht. samarbeidsland.

Figur 17: Operasjonalisering av geografivariabelen

2.3. Demokratiprojektene økonomiske avgrensninger (forklaringsvariabel x5). Den femte forklaringsvariabelen i oppgaven er satt opp med et hypotesesett for henholdsvis høy og lav grad av dynamiske allokeringer i budsjettene. Innsamlede data for hypotesetesting er konsentrert om statistiske data, intervjudata og skriftlige kilder. Operasjonaliseringen av x5-variabelen tar følgende form:

Forklaringsvariabel X5: Demokratiprojektene økonomiske avgrensninger 2014–2017	
Styrker hypotese 6.0.: Dynamiske budsjettallokeringer legitimerer arrangementet.	Tilskuddene til demokratistiftelsene vitner om endringer fra år til år.
Styrker hypotese 6.1.: Statiske budsjettallokeringer svekker arrangementets legitimitet.	Tilskuddene til demokratistiftelsene er identiske fra år til år.

Figur 18: Operasjonalisering av budsjettvariabelen

3.1. Arrangementenes kvalitetskrav til prosjektdesign (forklaringsvariabel x6). Som tidligere nevnt, er oppgavens sjettede forklaringsvariabel satt opp med et hypotesesett for henholdsvis høy og lav grad av kvalitetskrav til demokratiprojektene design. Innsamlede data for hypotesetesting har fokus på intervjudata og skriftlige kilder. Operasjonaliseringen av variabel x6 tar følgende form:

Forklaringsvariabel X6: Arrangementenes kvalitetskrav til prosjektdesign 2014–2017	
Styrker hypotese 7.0.: Generelle krav til prosjektdesign legitimerer arrangementet.	Kunngjøringstekst eller ordningsregelverk stiller generelle kvalitetskrav.
Styrker hypotese 7.1.: Designkrav som kun gjelder demokratistøtten, svekker arrangementets legitimitet.	Kunngjøringstekst eller ordningsregelverk stiller kvalitetskrav som kun gjelder demokratistøtten.

Figur 19: Operasjonalisering av designvariabelen

3.2. Samarbeid mellom aktørene (forklaringsvariabel x7). Den syvende forklaringsvariabelen i oppgaven er satt opp med et hypotesesett for graden av tillit mellom demokratistøttens aktører. Innsamlede data for hypotesetesting har fokus på intervjudata og skriftlige kilder. Operasjonaliseringen av variabel x7 tar følgende form:

Forklaringsvariabel X7: Samarbeid mellom arrangementets aktører 2014–2017	
Styrker hypotese 8.0.: Høy grad av samarbeid mellom stiftelsene og forvaltningen legitimerer arrangementet.	Aktørenes uttalelser om arrangementet kjennetegnes av tillit og samarbeid.
Styrker hypotese 8.1.: Mindre grad av samarbeid mellom stiftelsene og forvaltningen svekker arrangementets legitimitet.	Aktørenes uttalelser om arrangementet kjennetegnes av lite kontakt utover det administrative.

Figur 20: Operasjonalisering av tillitsvariabelen

3.3. Partienes arbeidsoppgaver i arrangementet (forklaringsvariabel x8). Den åttende forklaringsvariabelen i oppgaven er satt opp med et hypotesesett for henholdsvis høy og lav grad av arbeidsinnsats fra partienes side i demokratistøtten. Innsamlede data for hypotesetesting er konsentrert om intervjudata og skriftlige kilder. Operasjonaliseringen av x8-variabelen tar følgende form:

Forklaringsvariabel X8: Partienes arbeidsoppgaver i arrangementet 2014–2017	
Styrker hypotese 9.0.: Høy grad av uformell deltakelse fra partienes side legitimerer arrangementet.	Partiene tar aktivt del i prosjektgjennomføringen hjemme og i samarbeidslandene.
Styrker hypotese 9.1.: Liten uformell deltakelse fra partienes side svekker arrangementets legitimitet.	Partiene bidrar primært gjennom styreverv i demokratistiftelsene.

Figur 21: Operasjonalisering av innsatsvariabelen

4. Presentasjon av data

I dette kapittelet vil jeg legge frem oppgavens empiriske data, som i hovedsak er konsentrert om rådata fra informantintervjuene som ble gjennomført vinteren 2018. Kapittelets struktur følger oppgavens tematiske dimensjoner med tre hypotesesett per dimensjon, som gir ni avsnitt per land. Basert på denne inndelingen blir dataene presentert tematisk i stedet for i egne avsnitt per kilde.

4.1. Finsk demokratistøtte

Underkapittelet er basert på intervjuer med Anu Ala-Rantala (2018) i Utrikesministeriet, Andreas Elfving (2018) i Svenska folkpartiet, og Laura Nordström (2018) fra Gröna förbundet. En annen viktig kilde er Poutiainen og Seppänen (2017) evaluering av organisasjonen Demo Finland. Videre viser jeg til Utrikesministeriets (2017) nyeste instrumentbeskrivelse og kunngjøringstekst for programstøtten til sivilsamfunnet. De finske kildene er også beskrevet i kapittel 3, samt i vedlegg 2.

Partienes deltakelse

Opgavens hypotesesett om partienes deltakelse i arrangementet for demokratistøtte henviser til at stor grad av deltakelse styrker arrangementets legitimitet. I denne sammenhengen er deltakelse primært knyttet til de politiske partienes formelle deltakelse i demokratistøtten gjennom medlemskap og styrerepresentasjon i stiftelser som mottar offentlig støtte til demokratiprosjekter. I avsnittene under vil jeg presentere data som utdyper de formelle båndene mellom arrangementet og partiene.

De finske parlamentspartienes felles organisasjon, Demo Finland, ble etablert i 2005, basert på den nederlandske flerpartimodellen (Ala-Rantala 2018). Gjennom mange år har kun Demo Finland og den sosialdemokratiske tenketanken Kalevi Sorsa Säätiö mottatt offentlig støtte til gjennomføring av demokratiprosjekter rettet mot politiske partier i utviklingsland (Ala-Rantala 2018). På grunn av det lave volumet mener Ala-Rantala (2018) at det er praktisk at de politiske partienes demokratistøtte blir ivaretatt gjennom arrangementene for henholdsvis program- og prosjektstøtte til sivilsamfunnet.

Finland har ikke tradisjon for at partiene står bak demokratiprosjekter i utviklingsland, og partienes fellesorganisasjon, Demo Finland, ble også grunnlagt på initiativ fra Utenriksministeriet, Utvecklingspolitiska delegationen, Riksdagen og partiene (Ala-Rantala 2018). Hensikten var å etablere en plattform der alle de finske partiene kunne stå bak og bidra i demokratiprosjekter. Ala-Rantala (2018) mener at felles engasjement og eierskap fra de finske partienes side er Demo Finlands fremste styrke i prosjektgjennomføringen, og det betyr mye at alle parlamentspartier vil fortsette som stiftelsens eiere. Den grunnleggende samarbeidstanken bak Demo Finland er også i samsvar med Finlands tradisjon for politiske koalisjoner, mener Ala-Rantala (2018) og Elfving (2018).

De finske parlamentspartiene eier Demo Finland i fellesskap. Fra Demo Finland ble etablert i 2005 og frem til i dag har Centern, Samlingspartiet, Socialdemokratiska partiet, Sannfinländerna, Gröna förbundet, Vänsterförbundet, Svenska folkpartiet og Kristdemokraterna vært Demo Finlands medlemmer og eiere (Poutiainen og Seppänen 2017:38). Som følge av splittelsen i Sannfinländerna i 2017, har også partiet Blå framtid nylig blitt invitert til å søke om medlemskap (Ala-Rantala 2018).

På spørsmål om Svenska folkpartiets deltakelse i Demo Finland, mener Elfving (2018) at de politiske partienes samarbeid gjennom én organisasjon for demokratistøtte gir både muligheter og utfordringer. Det at alle riksdagspartiene eier Demo Finland i fellesskap og, følgelig, at prosjektene er frakoblet partipolitisk ideologi, kan ha negativ innvirkning på hvert enkelt partis motivasjon for å ta selvstendige initiativ som eiere. Samtidig påpeker Elfving (2018) at partienes deltakelse i Demo Finlands prosjekter på tvers av partigrensene også gir prosjektene en styrke som ikke ville vært mulig gjennom mer ideologisk rettede demokratiprojekter. I tillegg mener Elfving (2018) at parlamentspartienes formaliserte eierskap og deltakelse i Demo Finland bidrar til at også partier som vanligvis har et nasjonalt fokus, må engasjere seg i utviklingsspørsmål. Elfving (2018) viser i tillegg til at de finske partiene unngår søsterpartiprojektens risiko, herunder faren for korrupsjon, gjennom å konsentrere engasjementet om eierskapet i Demo Finland og deres flerpartiprojekter. Elfving (2018) trekker også frem fordelene med at demokratistøtten blir ivaretatt av profesjonelle aktører, fremfor, eksempelvis, å bli drevet på deltid av partiene selv. Som eiere av Demo Finland har partiene selv mulighet til å regulere bistandsengasjementet, avslutter Elfving (2018).

For Gröna förbundets del, ser Nordström (2018) mange grunner til å delta i samarbeidet om Demo Finland, herunder at fellesløsningen er mer effektiv enn dersom hvert parti skulle hatt egne demokratistiftelser. Med en internasjonal sekretær i 25 % stilling har Gröna förbundet verken kapasitet eller kompetanse til egne demokratiprojekter, påpeker Nordström (2018). Videre fremhever Nordström (2018) fordelene ved at Demo Finland er frikoblet fra politiske ideologier, som hun mener er et vesentlig bidrag til organisasjonens prosjektresultater. For øvrig mener Nordström (2018) at eierskapet i Demo Finland gir Gröna förbundets internasjonalt engasjerte medlemmer en mulighet til å bidra i praktisk utviklingssamarbeid uten hensyn til den politiske diskursen, og viser at miljøer på flere nivåer i Gröna förbundet pleier selvstendig kontakt med Demo Finland. Når det gjelder partienes motivasjon for deltakelse i Demo Finland, viser også Nordström (2018) til fordelene ved at hvert parti kan regulere ressursene de vil legge ned i Demo Finlands arbeid.

De empiriske dataene viser at alle riksdagspartiene i Finland har en formell rolle som eiere, med roterende styrerepresentasjon, i Demo Finland. De finske dataene styrker arbeidshypotese 1.0.

Partienes merverdi

Opgavens hypotesesett om partienes merverdi i arrangementet for demokratistøtte henviser til at stor grad av positiv omtale om partienes bidrag styrker arrangementets legitimitet. I denne sammenhengen er merverdi i hovedsak knyttet til aktørenes erklæringer om partienes merverdi, samt annen offentlig omtale av partiene som bidragsytere i Demo Finlands prosjekter. I avsnittene under vil jeg legge frem empiriske data som belyser ulike holdninger til partienes merverdi som bistandsaktører.

Poutiainen og Seppänen (2017:25) vurderer organisasjonen Demo Finland som Utrikesministeriets nøkkelpartner innen demokratistøtte, og mener at dette også bør gjenspeiles i det offentlige tilskuddet. Poutiainen og Seppänen (2017:35) karakteriserer Demo Finlands etablering i 2005 som et *joint venture* mellom parlamentspartiene og utenriksdepartementet i landet, som har gitt organisasjonen et sterkt mandat for å ivareta demokratiassistanse gjennom politiske organisasjoner i utviklingsland. For øvrig fremhever Poutiainen og Seppänen (2017:36) merverdien som oppstår i demokratiprojektene gjennom at man kombinerer parlamentets prestisje og Demo Finlands uavhengighet.

Poutiainen og Seppänen (2017:43) anfører at Demo Finland også har konkurransefortrinn gjennom organisasjonens koblinger til den nederlandske modellen for flerpartiprojekter, samt evnen å bruke nettverket i den politiske sfæren. Poutiainen og Seppänen (2017:43) mener for øvrig at Demo Finland, i tillegg til samarbeidspartneren Netherlands Institute for Multiparty Democracy, utgjør en særegen nisje innen demokratistøtte som de nærmest er alene om både i Finland og internasjonalt.

Sammenliknet med andre sivilsamfunnsorganisasjoner mener Poutiainen og Seppänen (2017:47) at Demo Finland har tydeligere innslag av utenriks- og sikkerhetspolitiske målsetninger i tillegg til utviklingsmålene. Følgelig hevder Poutiainen og Seppänen (2017:48) at Demo Finlands aktiviteter i større grad reflekterer helheten i finsk utenrikspolitikk enn bistandsprosjektene til andre mottakere av programstøtte i Finland. Den finske ambassaden i Tunisia har for øvrig rapportert at Demo Finland bidrar til resultater som de lokale aktørene ikke ville klart alene (Ala-Rantala 2018). Ambassaden i Maputo har på sin side meldt at Demo Finland har vist en særlig evne til å operere i krevende politiske kontekster gjennom prosjektet i Mosambik (Poutiainen og Seppänen 2017:62).

Imidlertid mener Poutiainen og Seppänen (2017:47) at det kan være mer krevende for Demo Finland å oppfylle kravet om å bidra til et levende sivilsamfunn enn for andre organisasjoner. Demo Finlands evne til å oppfylle kravene om styrking av sivilsamfunnet er bare er til stede i den grad de politiske partiene ville klart å oppnå disse kravene, mener Poutiainen og Seppänen (2017:49). Ala-Rantala

(2018) minner på sin side om at også andre aktører tar del i demokratistøtte i bredere forstand, og at flere prosjekter blir gjennomført uten politiske partier som samarbeidspartnere i sør.

Elfving (2018) mener de finske partiene kan være gode rollemodeller i prosjekter med fokus på kvinner og likestilling, og at demokratiprojektene peker tilbake på de sterke sidene ved Finland. Samtidig er Elfving (2018) misfornøyd med den lave hjemlige interessen for Demo Finlands arbeid, noe han knytter til partienes varierende vilje til å ta selvstendig ansvar for organisasjonen.

Det er lite omtale av finsk demokratistøtte i offentligheten, og de fremste talspersoner for partiene og Demo Finlands merverdi er bistandsaktører som har roller i arrangementet. Samlet styrker likevel de finske dataene, og særlig Poutiainen og Seppänen (2017) kritikk, arbeidshypotese 2.0.

Likebehandling

Oppgavens hypotesesett om forvaltningens likebehandling av sivilsamfunnsorganisasjoner viser til spørsmålet om hvorvidt partiene og demokratistiftelsene blir innrømmet, eller påberoper seg, særfordeler i møte med bistandsforvaltningen. I oppgaven handler likebehandling primært om hvorvidt politiske partier er å betrakte som sivilsamfunnsorganisasjoner. I avsnittene under vil jeg legge frem empiriske data som illustrerer demokratistøtteaktørenes rolleforståelse i sivilsamfunnet.

Demo Finland synes selv det er vanskelig å bli likestilt med andre sivilsamfunnsorganisasjoner (Ala-Rantala 2018). Tradisjonelt har Demo Finland hatt en friere stilling enn sivilsamfunnsorganisasjonene som i dag inngår i arrangementet for programstøtte, og det er først etter 2015 at spørsmål om likebehandling har blitt tydeligere i dialogen mellom Demo Finland og Utrikesministeriet (Ala-Rantala 2018). Utover en årlig medlemskontingent på til sammen 10 000 EUR, har Demo Finland knapt inntekter utover de offentlige tilskuddene (Ala-Rantala 2018).

Mens andre sivilsamfunnsorganisasjoner lenge har måttet forholde seg til en egenandel på 5–10 % som en del av tilskuddssøknadene, var Demo Finland fritatt fra kravet til og med budsjettåret 2017 (Poutiainen og Seppänen 2017:38). Siden 2017 har imidlertid en mulig innføring av et egenandelskrav på opptil 2 % vært et vesentlig tema i ordskiftet mellom aktørene i finsk demokratistøtte (Poutiainen og Seppänen 2017:38, Elfving 2018, Nordström 2018). Med Demo Finlands mangel på egenkapital oppfattes forslaget om en egenandel på 2 % som dramatisk (Nordström 2018). Poutiainen og Seppänen (2017:37) mener at Demo Finlands status som sivilsamfunnsorganisasjon må vurderes i lys av de politiske partienes kobling til sivilsamfunnet, som de mener er avgrenset til det politiske systemet.

Gitt de spesielle omstendighetene rundt demokratiprojektene mener Poutiainen og Seppänen (2017:37) at det er vanskelig å sammenlikne Demo Finland og andre sivilsamfunnsorganisasjoner i Finland som mottar offentlig programstøtte. Ala-Rantala (2018) minner på sin side om at Demo Finland har samme juridiske status som andre medlemsorganisasjoner i det finske sivilsamfunnet.

Demo Finland er for øvrig den eneste sivilsamfunnsorganisasjonen i Finland som har demokratistøtte som hovedformål, noe som igjen gir begrenset interaksjon mellom Demo Finland og andre sivilsamfunnsaktører hjemme (Poutiainen og Seppänen 2017:57). Selv om Demo Finlands tilknytning til tilskuddsordningen for programstøtte til sivilsamfunnet har bidratt til bedre kvalitet og langsiktighet i arbeidet, viser ordskiftet om Demo Finlands krav til egenandel at likebehandlingen mellom Demo Finland og andre organisasjoner også har sin grense (Poutiainen og Seppänen 2017:91).

Elfving (2018) mener at likebehandling mellom Demo Finland og andre sivilsamfunnsorganisasjoner kan ha uheldige konsekvenser, og viser spesielt til Demo Finlands særegne behov for uavhengighet fra donorene. Nordström (2018) minner på sin side om Demo Finlands kobling til politikken, der andre sivilsamfunnsaktører som regel vil ha et annet fokus. Ved etablering av Demo Finland ble det aldri sagt at organisasjonen skulle fungere som en vanlig sivilsamfunnsorganisasjon, sier Nordström (2018), som mener det er mest relevant å koble Demo Finland til det parlamentariske systemet.

Oppgavens empiri viser at Demo Finland behandles likt med andre sivilsamfunnsorganisasjoner, bortsett fra i kravet om egenandel. Samlet styrker de finske dataene arbeidshypotese 3.0.

Arrangementets struktur

Oppgavens hypotesesett om arrangementets struktur viser til hvilke prosjektyper arrangementene for demokratistøtte omfatter. I denne sammenhengen peker strukturen i hovedsak på arrangementets distinksjon mellom søsterparti- og flerpartiprojekter. I avsnittene under vil jeg legge frem empiriske data som klarlegger det finske arrangementets tilnærming til demokratiprojektene.

Den overordnede endringsteorien for den finske programstøtten går ut på at sivilsamfunnet er en nøkkelressurs for sosiale endringer i alle land, og at sivilsamfunnet i utviklingsland må styrkes gjennom ekstern støtte (Poutiainen og Seppänen 2017:51). Demo Finlands endringsteori har vært under utvikling siden 2016, og tar opp sammenhenger som kan bidra til sterke og inkluderende flerpartisystemer (Poutiainen og Seppänen 2017:53).

De politiske partiene i Finland har i liten grad tradisjon for samarbeid med søsterpartier i sør, og Demo Finland ble etablert på Utrikesministeriets initiativ i 2005 (Ala-Rantala 2018). Poutiainen og Seppänen (2017:22) viser derimot at Demo Finlands prosjekter er konsentrert om prosjekter som stimulerer til dialog mellom partier om kvinner/likestilling og ungdomsrepresentasjon innenfor et ikke-ideologisk flerpartisamarbeid. Også Kalevi Sorsa *Säätiös* prosjekt i Makedonia er konsentrert om samarbeid på tvers av partigrensene (Ala-Rantala 2018).

Demo Finlands flerpartiprosjekter kjennetegnes av samarbeid med store partier i mottakerlandet, som gjerne også gjennomføres i samarbeid med Netherlands Institute for Multiparty Democracys (Poutiainen og Seppänen 2017:67). Ala-Rantala (2018) mener at Demo Finland og Netherlands Institute for Multiparty Democracy støtter og komplementerer hverandre, og at disse prosjektenes resultater ikke hadde vært mulig dersom Finland hadde finansiert og gjennomført prosjektene alene.

Samarbeidsprosjekter med søsterpartier i utviklingsland har ikke vært sentralt i de finske partienes tilnærming til demokratistøtte (Poutiainen og Seppänen 2017:36, Ala-Rantala 2018, Nordström 2018). Selv om Svenska folkpartiet savner muligheten til å søke om støtte til søsterpartisamarbeid, er partiet samtidig fornøyd med å slippe ansvaret for å lede et slikt prosjekt (Elfving 2018). Gröna förbundet har tidligere vurdert å søke støtte til et prosjekt som inkluderte søsterpartielementer, men Nordström (2018) mener det ville vært krevende for partiet å finne interne ressurser til prosjektgjennomføringen. Nordström (2018) mener endog at arbeidet gjennom Demo Finland gir Gröna förbundet bedre muligheter til påvirkning enn et søsterpartiprojekt ville gjort.

Siden ingen aktører har søkt om det, har heller ikke Utrikesministeriet måttet ta stilling til håndtering av søsterpartiprojekter (Ala-Rantala 2018). Disse prosjektene passer dog ikke inn i instrumentbeskrivelsene i tilskuddsordningene, og en eventuell søknad om søsterpartisamarbeid ville derfor blitt avvist på formelt grunnlag (Ala-Rantala 2018, Utrikesministeriet 2017a).

Opgavens empiri viser at den finske demokratistøtten er konsentrert om flerpartiprojekter, som igjen er fokusert rundt et fåtall tematiske satsninger. Samlet styrker dataene arbeidshypotese 4.0.

Arrangementets geografi

Oppgavens hypotesesett om arrangementets geografi viser til hvilke landkontekster arrangementene for demokratistøtte omfatter. Dette er i hovedsak knyttet til politiske, økonomiske eller sikkerhetsmessige trekk ved samarbeidslandet, der landenes økonomi har en tendens til å spille en sterkere rolle i vurderingene enn andre hensyn. I avsnittene under vil jeg legge frem empiriske data som bidrar til å kaste lys over geografiske føringer for finsk demokratistøtte.

Finske sivilsamfunnsorganisasjoner som søker programstøtte, må sørge for at programmet tilfredsstillende ODA-kriteriene for offentlig støtte til utviklingsprosjekter, noe som krever at prosjektene skal gjennomføres i land på DAC-listen (Utrikesministeriet 2017c, Ala-Rantala 2018).

I perioden 2016–2019 skal finsk utviklingspolitikk prioritere de minst utviklede landene og sårbare stater, der Afghanistan, Etiopia, Kenya, Mosambik, Myanmar, Nepal, Somalia, Tanzania og Zambia utgjør Finlands langsiktige partnerland (Poutiainen og Seppänen 2017:48). Per 2017 hadde Demo Finland aktiviteter som mottar programstøtte i Myanmar, Zambia, Tunisia og Sri Lanka (Ala-Rantala 2018). I tillegg til dette tar Demo Finland også del i et prosjekt i Mosambik som finansieres gjennom et bilateralt program i samarbeid med Netherlands Institute for Multiparty Democracy (Ala-Rantala 2018).

Blant Demo Finlands nåværende prosjektland er kun Myanmar og Zambia på listen over partnerland, men ingen av disse landene har blitt klassifisert som minst utviklet eller sårbare (Poutiainen og Seppänen 2017:61). Selv om Utrikesministeriet anbefaler at prosjektene skal gjennomføres i partnerland, er det likevel sivilsamfunnet selv som bestemmer hvor prosjektene skal gjennomføres (Ala-Rantala 2018). Ala-Rantala (2018) viser imidlertid til at regjeringen har som målsetning at 0,2 % av Finlands bruttonasjonalprodukt skal gå til å støtte til de minst utviklede landene, og at Utrikesministeriet derfor oppmuntrer organisasjonene til å jobbe i disse landene.

Nordström (2018) minner på sin side om at demokratiutfordringer handler om noe annet enn fattigdomsbekjempelse, og at andre organisasjoner enn Demo Finland vil ha bedre forutsetninger for å gjennomføre prosjekter i kontekster preget av ekstrem fattigdom. Samtidig mener Nordström (2018) at det er uheldig hvis utviklingssamarbeidets fokus blir flyttet fra fattigdomsbekjempelse, men innrømmer at dette er vanskelige valg.

Når det gjelder geografien i Demo Finlands prosjekter, viser Elfving (2018) til at partiene ikke er involvert i veivalgene. Samtidig ser Elfving (2018) at den nåværende prosjektporteføljen er preget av geografisk spredning, og at det kunne vært hensiktsmessig for en liten organisasjon å samle innsatsen geografisk. Elfving (2018) er imidlertid godt fornøyd med den tematiske bredden i Demo Finlands prosjekter, og mener at dette hensynet er viktigere enn geografi.

Opgavens empiri viser at Demo Finlands prosjekter er konsentrert om et lite antall ODA-land, og at organisasjonen er i dialog med Utrikesministeriet om valg av prosjektland. Samlet styrker de finske dataene arbeidshypotese 5.0.

Arrangementets budsjett

Opgavens hypotesesett om arrangementets budsjett viser dynamikken i de årlige allokeringene. Siden det er vanskelig å koble budsjettstørrelse til prosjektresultater, vitner statistiske allokeringer til demokratistiftelsene om lite konkurranse. I avsnittene under vil jeg legge frem empiriske data som henviser til den finske demokratistøttens økonomiske ambisjonsnivå.

Organisasjon	Sivilsamfunnsstøtte 2014	Sivilsamfunnsstøtte 2015	Sivilsamfunnsstøtte 2016	Sivilsamfunnsstøtte 2017
Demo Finland	800 000 (total)	1 000 000 (total)	570 000 (total)	570 000 (total)
Kalevi Sorsa Säätiö	95 240 (Makedonia)	94 307 (Makedonia)	90 852 (Makedonia)	88 759 (Makedonia)
TOTAL	895 240	1 094 307	660 852	658 759

Figur 22: Sivilsamfunntilskudd til demokratistøtte, EUR, 2014–2017 (Poutiainen og Seppänen 2017:38, Ala-Rantala 2018)

Den offentlige støtten til Demo Finland ble i perioden 2005–2012 først kanalisert via Utrikesministeriets regionbevilgninger, før ansvaret senere ble overført til Enheten för utvecklingspolitikk (Ala-Rantala 2018). Ansvaret for Demo Finland har siden 2015 vært lagt til Enheten för civila samhället og deres arrangement for programstøtte til finske sivilsamfunnsorganisasjoner (Poutiainen og Seppänen 2017:34). Demo Finland mener selv at Enheten för det civila samhället ikke passer som deres forvaltningsenhet (Ala-Rantala 2018). I tillegg til flytting mellom tilskuddsordninger, har Demo Finland også måttet leve med et stadig sterkere fokus på bistandseffekter i prosjektene (Ala-Rantala 2018).

Etter å ha ligget stabilt på 800 000 EUR til og med budsjettåret 2015, ble den offentlige programstøtten til Demo Finland kuttet til 570 000 EUR per år fra 2016 (Poutiainen og Seppänen 2017:38). I tillegg har Kalevi Sorsa Säätiö mottatt offentlig prosjektstøtte for gjennomføring av et demokratiprojekt i Makedonia, som i 2014 var på 130 000 USD (Utrikesministeriet 2017c). Både Grøna forbundet og Svenska folkpartiet er sterkt kritiske til regjeringens kutt i bistandsbudsjettet fra 2016 (Nordström 2018, Elfving 2018). Elfving (2018) mener endog at kuttene har bidratt til en

langvarig svekkelse av Finlands anseelse internasjonalt. Elfving (2018) karakteriserer samtidig budsjettkuttene konsekvenser for Demo Finland, oppsigelser og redusert aktivitet, som dramatiske.

Demo Finlands prosjekter er prisgitt tilskuddet fra det finske Utrikesministeriet (Poutiainen og Seppänen 2017:41). Et eksempel på deres sårbarhet kom som følge av budsjettreduksjonene i 2016, da Demo Finland så seg nødt til å halvere antall ansatte og avvikle aktivitetene i Nepal (Poutiainen og Seppänen 2017:38). I samme periode har imidlertid Demo Finlands samarbeid med Netherlands Institute for Multiparty Democracy eskalert, noe som har ført til at Demo Finlands prosjekter holder høyere kvalitet enn budsjettene indikerer (Ala-Rantala 2018).

Demo Finland arbeider ut fra prosjektmodeller som skal kunne gjenbrukes i nye kontekster (Nordström 2018). Nordström (2018) setter Demo Finlands budsjett i sammenheng med prosjektmodellenes kvalitet, og mener at det er en fare for at gode prosjekter må avvikles. Som en følge av budsjettkuttet fra 2016, har det blitt mer aktuelt for Demo Finland å søke om EU-støtte og å utvide samarbeidet med Netherlands Institute for Multiparty Democracy. Hvis denne utviklingen fortsetter, mener Nordström (2018) at én konsekvens kan være at de de finske partienes innflytelse i organisasjonen blir redusert over tid.

Opgavens empiri viser at organisasjonen Demo Finland arbeider kostnadseffektivt i prosjektene, blant annet ved at de utvidet samarbeidet med Netherlands Institute for Multiparty Democracy da det offentlige tilskuddet ble halvert fra 2016. Samlet styrker de finske dataene arbeidshypotese 6.0.

Krav til prosjektdesign

Opgavens hypotesesett om krav til prosjektdesign viser til hvorvidt kravene til prosjektsøknader og rapportering for demokratiprojektene tilsvare kravene som stilles sivilsamfunnet for øvrig. I avsnittene under vil jeg legge frem empiriske data som diskuterer forvaltningen og partienes holdninger til demokratistøttens krav til dokumentasjon og resultater.

I søknadsrunden i 2017 ble det stilt like krav til prosjektdesign til de 22 organisasjonene som mottar programstøtte fra sivilsamfunnsenheten i Utrikesministeriet, herunder Demo Finland, men likhetstanken i krav til designet av bistandsprosjekter er relativt ny (Ala-Rantala 2018). Utrikesministeriet har de siste årene arbeidet med å koordinere søknadsfrister for å bidra til økt likebehandling av søknader fra ulike organisasjoner. Ala-Rantala (2018) minner samtidig om at søkerne har flere ulikheter, og at det kun er Demo Finland som mottar sivilsamfunnsenhetens programstøtte for gjennomføring demokratiprojekter. Av respekt for prosjektenes ulikheter

aksepterer Utrikesministeriet at organisasjonenes tilskuddssøknader er basert på deres egne prosjektdokumenter (Ala-Rantala 2018).

Demo Finlands tilslutning til arrangementet for programstøtte i 2013 har bidratt til profesjonalisering (Ala-Rantala 2018). Samtidig anbefaler Poutiainen og Seppänen (2017:22) at Demo Finland styrker samarbeidet med Netherlands Institute Multiparty Democracy. For øvrig mener Poutiainen og Seppänen (2017:24) at Demo Finland også bør styrke sine systemer for monitorering og evaluering, men, samtidig, at Utrikesministeriet bør vurdere å innføre et mindre omfattende regime for resultatrapportering i avtaleperiodene.

Demo Finland gjennomfører vanligvis prosjekter i samarbeid med en lokal partner, som kan være en sivilsamfunnsorganisasjon, et flerpartiforum eller en uavhengig tilrettelegger (Poutiainen og Seppänen 2017:36). Demo Finland vil for øvrig ikke initiere et demokratiprojekt dersom de politiske partiene i samarbeidslandet ikke er enige om prosjektinitieringen, og prosjektoppstart forutsetter at myndighetene i samarbeidslandet selv har bedt om, eller, som et minimum, aksepterer at prosjektet blir initiert (Poutiainen og Seppänen 2017:44). Demo Finland stiller videre krav om at deres samarbeidspartnere skal være veletablerte aktører innenfor flerpartikonteksten. For at prosjektene skal lykkes, er også evnen til å etablere prosjekter på kort varsel av vesentlig betydning (Poutiainen og Seppänen 2017:45). For å bidra til dette har Demo Finland fleksibilitet til å melde inn endringer og nye aktiviteter i løpet av avtaleperiodene (Ala-Rantala 2018).

Poutiainen og Seppänen (2017:62) ser i liten grad tegn til komplementaritet mellom Demo Finlands prosjekter og andre finske innsatser, med unntak av prosjektet i Tanzania, der ambassaden i Dar Es Salaam spilte en viktig rolle ved prosjektoppstart. Ala-Rantala (2018) fremhever på sin side den viktige rollen som ambassaden i Lusaka spilte ved etableringen av Demo Finlands prosjekt i Zambia.

Oppgavens empiri viser at demokratiorganisasjonene har de samme kravene til prosjektdesign og rapportering som andre organisasjoner. Samlet styrker dataene arbeidshypotese 7.0.

Samarbeid mellom aktørene

Oppgavens hypotesesett om samarbeid mellom arrangementets aktører viser primært til samarbeidet mellom partiene, partienes demokratistiftelser og forvaltningen. I denne sammenhengen er forvaltningen i hovedsak representert ved enhetene som har ansvar for å forvalte demokratistøtteavtalene samt utenriksstasjoner i landene der demokratiprojektene blir gjennomført.

I avsnittene under vil jeg legge frem data som diskuterer samarbeidet mellom demokratistøttens aktører.

At Demo Finland ble valgt ut som én av 22 sivilsamfunnsorganisasjoner som har rett til søke om tilskudd fra sivilsamfunnsenhetens arrangementet for programstøtte, mener Ala-Rantala (2018) kan sees på som en tillitserklæring fra forvaltningens side. Utrikesministeriets sivilsamfunnsenhet er i dag underlagt statsråden for utenrikshandel og utviklingssamarbeid (Poutiainen og Seppänen 2017:60). I forbindelse med søknadsbehandling rådfører sivilsamfunnsenheten seg med Utrikesministeriets regionalenheter og ambassader. Det er ingen rutiner for kontakten med ambassadene, men Demo Finland har vist seg dyktige til å pleie kontakt med ambassadene under prosjektgjennomføringen på eget initiativ (Ala-Rantala 2018).

Sivilsamfunnsenheten måtte redusere bemanningen fra 18 til 12 medarbeidere mellom 2014 og 2016, og enheten har derfor hatt et mer hjemlig fokus enn ønskelig de siste årene (Ala-Rantala 2018). Som følge av budsjettkuttene har sivilsamfunnsenheten i dag begrenset kontakt med Demo Finland utover det administrative, noe som har bidratt til at enheten har mindre detaljkunnskap om prosjektene enn ønskelig (Poutiainen og Seppänen 2017:59, Ala-Rantala 2018, Nordström 2018). Et annet problem for organisasjonene har vært hyppige personellutskiftninger i Utrikesministeriet (Poutiainen og Seppänen 2017:72). De siste årene har Demo Finlands saksbehandlere heller ikke hatt kapasitet til å foreta tjenestereiser til prosjektene, og sivilsamfunnsenheten har i mindre grad hatt kapasitet til å bidra når partidelegasjoner er på besøk i Finland (Ala-Rantala 2018). Det har også vært utfordringer knyttet til lang saksbehandlingstid i forbindelse med utbetalinger til organisasjonene (Poutiainen og Seppänen 2017:72). For Elfving (2018) står kravet om 2 % i egenandel fra Demo Finland som et godt eksempel på Utrikesministeriets manglende forståelse for organisasjonens egenart. Nordström (2018) mener på sin side at situasjonen var enklere før, da Utrikesministeriet faktisk hadde kapasitet til å være tettere på prosjektdetaljene.

Poutiainen og Seppänen (2017:26) anbefaler at Utrikesministeriet i fremtiden går dypere inn i sivilsamfunnsorganisasjonenes programmer, og sørger for at alle prosjekter blir besøkt jevnlig av representanter fra sivilsamfunnsenheten eller utenriksstasjoner. Utrikesministeriet vil at demokratiprojektene skal lykkes, og de ønsker derfor å bidra mer aktivt fra 2018 (Ala-Rantala 2018). I forlengelsen av dette har Utrikesministeriet lagt til rette for raskere behandling av årsrapporter og andre faste punkter i avtaleoppfølgingen (Ala-Rantala 2018).

Finlands ambassader har lenge hatt egne budsjettposter for lokal støtte til demokrati og godt styresett, men det har vært diskutert hvorvidt dette skal videreføres. Poutiainen og Seppänen (2017:94) mener en avvikling av ambassadenes egne prosjekter vil bidra til å svekke kontakten mellom ambassader og sivilsamfunnsorganisasjoner, herunder Demo Finland. Poutiainen og Seppänen (2017:95) antyder for øvrig at ambassadene har bedre kunnskap om Demo Finland enn sivilsamfunnsenheten i Helsingfors.

Oppgavens empiri viser at samarbeidet mellom Demo Finland og forvaltningen endret karakter som følge av budsjettkuttene fra 2016, samtidig som Demo Finland er flinke til å pleie kontakter i Utrikesministeriet og på ambassadene. Samlet styrker dataene arbeidshypotese 8.0.

Partienes rolle

Oppgavens hypotesesett om partienes rolle viser til de politiske partienes rolle i gjennomføringen av demokratiprojekter. I denne sammenhengen henviser rollene til det uformelle samarbeidet mellom de politiske partiene og Demo Finland. I avsnittene under vil jeg legge frem data som diskuterer partienes rolle i finsk demokratistøtte.

Utover medlemskontingent og styreverv er ikke partienes rolle i Demo Finland formalisert (Nordström 2018). I forbindelse med prosjektene er det imidlertid viktig for Demo Finland å sørge for en jevn fordeling av invitasjoner til deltakelse blant partiene. Selv om dette betyr at mindre partier er overrepresentert, mener Utrikesministeriet at det er viktigere å sørge for at alle partiene deltar, også siden deres deltakelse bidrar til økt kunnskap om utviklingspolitikk i alle partier (Ala-Rantala 2018).

Poutiainen og Seppänen (2017:22) mener på sin side at Demo Finland bør utvide sitt arbeid blant nye finske parlamentarikere, og vurdere å benytte noen av demokratiprojekt-konseptene også blant partiene i Finland. I tillegg anbefaler Poutiainen og Seppänen (2017:26) at Demo Finland i større grad sørger for å samle personer som har deltatt i prosjektaktiviteter til felles kunnskapsoverføring.

Elfving (2018) mener at alle partier kan bli flinkere til å spre informasjon om Demo Finlands arbeid. Hvis det er noe som eventuelt ikke fungerer etter partienes ønsker i Demo Finland, mener Elfving (2018) at partiene selv må ta ansvar for endringer. Likevel er det viktig å huske at styrerepresentasjon er partienes primærrolle i Demo Finland og kommunikasjonen for øvrig med partiene er konsentrert om deres riksdagsgrupper. Siden Demo Finland først og fremst er riksdagsgruppens organisasjon, er det i første rekke riksdagsrepresentanter som blir invitert til å bidra i prosjektarbeid. Flere miljøer i Svenska folkpartiet, herunder internasjonalt utvalg og ungdomspartiet, har imidlertid også vært involvert i Demo Finlands aktiviteter på prosjektnivå (Elfving 2018).

Oppgavens empiri viser at Demo Finland er flinke til å invitere medlemspartiene, men at partienes faktiske deltakelse, og særlig på grasrotnivå, i demokratiprojektene ser ut til å være mer begrenset. Samlet styrker dataene arbeidshypotese 9.1.

4.2. Svensk demokratistøtte

Underkapittelet er basert på intervjuer med Helen Belcastro (2018) i Sida, Mikael von Knorring (2018) i Vänsterpartiet, Hanna Dahlström (2018) og Johanna Eliasson (2018) i Vänsterns Internationella Forum og Martin Ängeby (2018) i Swedish International Liberal Centre. Andre viktige kilder er Bryld, Masri-Pedersen, Ouerdane og Ugglå (2015) sin evaluering av tilskuddsordningen for *partianknutna organisationer* i Sverige, samt Sidas (2015) *Anvisningar för det särskilda demokratistöde 2016–2020*, Sidas (2018) *Halvtidsöversyn av genomförandet av strategien för särskilt demokratistöd*, Utrikesdepartementets (2015) *Strategi för särskilt demokratistöd 2016–2020*, og Utrikesdepartementets (2018) *Ändring av strategi för särskilt demokratistöd 2016–2020*. Jeg henviser også til artikler om svensk demokratistøtte fra perioden 2014–2017 samt statistiske kilder. De svenske kildene er for øvrig beskrevet i kapittel 3 og i [vedlegg 3](#).

Partienes deltakelse

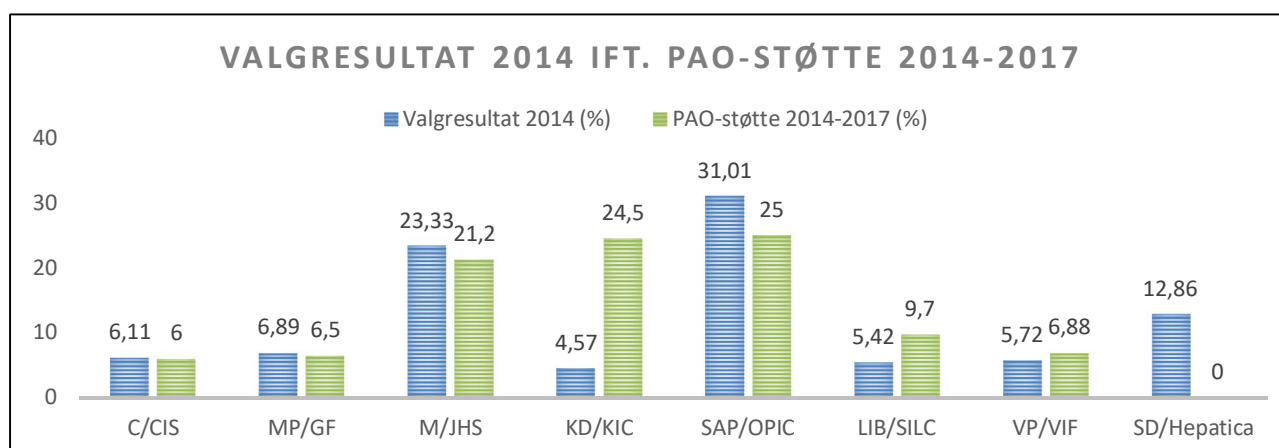
Oppgavens hypotesesett om partienes deltakelse i arrangementet for demokratistøtte henviser til at stor grad av deltakelse styrker arrangementets legitimitet. I denne sammenhengen er deltakelse primært knyttet til de svenske partienes formelle deltakelse i demokratistøtten gjennom eierskap og styreverv i partienes demokratistiftelser, PAO, som mottar offentlige prosjekttilskudd. I avsnittene under vil jeg presentere data som utdyper de formelle båndene mellom arrangementet og partiene.

Den svenske regjeringen har bestemt at strategien for det *partinära stödet*, PAO-strategien, skal ha et årlig budsjett på ca. 75 millioner SEK i den femårige strategiperioden, og at partienes demokratistiftelser, PAO-stiftelsene, som oppfyller PAO-strategiens formelle krav og Sidas kvalitetskrav, er legitime mottakere av PAO-støtte (Belcastro 2018). Per 2015 var strategiens formål 1) å støtte søsterpartier eller nærliggende politiske bevegelser og organisasjoner eller 2) å støtte demokratiske flerpartisystemer (Sida 2015:2).

Det svenske arrangementet for demokratistøtte gjennom politiske partier, PAO-modellen, ble etablert i 1995 etter inspirasjon fra den tyske stiftelsesmodellen for demokratistøtte (Sida 2018). Utgangspunktet for etableringen av PAO-støtten var blant annet å utvide de borgerlige søsterpartiprojektene som allerede var etablert i Øst-Europa. Mens borgerlige partier argumenterte for å holde Vänsterpartiet utenfor PAO-støtten på grunn av deres radikale forhistorie, anbefalte

Vänsterpartiet først at PAO-arrangementet skulle stoppes på grunn av partiets skepsis til hele arrangementet (Dahlström 2018). Ved lansering av PAO-modellen hadde imidlertid alle riksdagspartiene, inkludert Vänsterpartiet, etablert egne PAO-stiftelser til det nye arrangementet.

I perioden 2014–2017 mottok PAO-stiftelsene Centerns Internationella Stiftelse (CIS), Green Forum (GF), Jarl Hjalmarson Stiftelsen (JHS), Kristdemokratiskt Internationelt Center (KIC), Olof Palmes Internationella Center (OPIC), Swedish International Liberal Centre (SILC) og Vänsterns Internationella Forum (VIF) til sammen 76,2 millioner SEK i gjennomsnitt per år i tilskudd etter PAO-strategien (Sida 2017b). Siden Sverigedemokraternas stiftelse Hepatica ikke tilfredsstiller de formelle kravene til revisjonsberetninger som PAO-ordningen krever, har Sida avslått PAO-søknader fra Hepatica om støtte til prosjekter i Midtøsten og Afrika (Belcastro 2018, Larsson 2016).

Figur 23: Partienes oppslutning 2014 (%) ift. PAO-støtte til demokratistiftelsene (%) 2014–2017 (Sida 2017b, Valmyndigheten 2014)

Fra 1995 til 2018 var PAO-støtten til stiftelsenes søsterpartiprojekter, 70 % av budsjettet, gradert etter partienes oppslutning ved forrige valg, mens PAO-støtten til flerpartiprojekter, 30 % av budsjettet, var konkurransebasert (Belcastro 2018). Dersom PAO-utbetalingene til demokratistiftelsene 2014–2017 kobles til moderpartienes oppslutning ved Riksdagsvalget 2014 (Valmyndigheten 2014), ser vi at KIC disponerte en vesentlig høyere andel av PAO-midlene enn Kristdemokraternas oppslutning skulle tilsi. Differansen skyldes i hovedsak at KIC står som Sidas avtalepartner i KIC, OPIC og CIS' felles flerpartiprojekt *Program for Young Politicians in Africa* (Belcastro 2018).

Etter at Sverigedemokraterna kom inn i Riksdagen ved valget i 2010, har Utrikesdepartementet gjennom ulike presiseringer og endringer i PAO-strategien unngått Sidas realitetsbehandling av PAO-søknader fra partiet Sverigedemokraterna og, fra juni 2015, deres PAO-stiftelse Hepatica (Larsson 2016). Per 2016 ble det stilt krav om at nye PAO-stiftelser, i praksis kun Hepatica, måtte ha eksistert i minst to år og ha gjennomgått omfattende systemrevisjon før PAO-støtte kunne innvilges.

Opgavens empiri vitner om stor interesse for PAO-arrangementet blant partiene, til tross for gjentatte forslag om å holde enkelte partier utenfor. Samlet styrker dataene arbeidshypotese 1.0.

Partienes merverdi

Opgavens hypotesesett om partienes merverdi i arrangementet for demokratistøtte viser til at stor grad av positiv omtale av partienes bidrag styrker arrangementets legitimitet. I denne sammenhengen er merverdi i hovedsak knyttet til aktørenes erklæringer om partienes merverdi samt annen offentlig omtale av partiene som bidragsytere i demokratistiftelsenes prosjekter. I avsnittene under vil jeg legge frem empiriske data som belyser ulike holdninger til partienes merverdi som bistandsaktører.

Selv om demokratistøtte er en viktig satsning innen svensk utenrikspolitikk, kobles PAO-prosjektene sjelden til andre innsatser, og PAO-stiftelsene fungerer ikke som andre sivilsamfunnsorganisasjoner innen utviklingssamarbeid (Bryld, Masri-Pedersen, Ouerdana og Ugglå 2015: 27, Belcastro 2018). Selv om enkelte PAO-prosjekter har fokus på institusjonsbygging, kommer prosjektresultatene ofte på individnivå. Belcastro (2018) mener også det kan være utfordrende å vurdere om PAO-stiftelsenes søsterpartiprojekter faktisk bidrar til sterkere partisystemer og demokrati i samarbeidslandet, samtidig som hun understreker at utvikling av enkeltpartiets interndemokrati også kan være verdifullt.

På spørsmål om Vänsterpartiet og Vänsterns Internationella Forum, VIF, sin merverdi som bistandsaktør, viser Dahlström (2018) til dagens satsning på åpne demokratiprojekter. Mens noen PAO-stiftelser ikke legger ut informasjon om PAO-prosjektene offentlig, prioriterer VIF prosjekter som det er mulig å diskutere både på partimøter og i det offentlige rom. Dessuten mener Dahlström (2018) at VIF i større grad enn andre PAO-stiftelser har en velutviklet kunnskap og forståelse for fattigdomsbekjempelse på grassrotnivået. Samtidig har VIFs prosjekter blitt beskyldt for å støtte pro-russiske krefter i Ukraina (Halkjaer 2015) og ekstremister på Filippinene (Schatz 2016).

For å eksemplifisere Swedish International Liberal Forum, SILC, sin merverdi, viser generalsekretær Ängeby (2018) til stiftelsens unike kontaktflate blant beslutningstakere. SILCs erfaring fra aktiv politikk gir en kompetanse innen demokrati og menneskerettigheter som man ikke får i andre bransjer, mener Ängeby (2018). SILCs tilgang til beslutningstakere er unik, påpeker Ängeby (2018). Ängeby (2018) har imidlertid mer blandede erfaringer når det kommer til samarbeid med andre PAO-stiftelser, og han hevder at kun KIC, OPIC og SILC kan betraktes som profesjonelle bistandsaktører. Det kan være vanskeligere for PAO-stiftelsene JHS, VIF og GF å nå opp i en reell konkurranse om offentlige tilskudd til demokratiprojekter, avslutter Ängeby (2018).

Oppgavens empiri belyser i liten grad partienes merverdi som bistandsaktører. Samtidig er det påfallende hvor mistenksomme PAO-stiftelsene tilsynelatende er til hverandre. Samlet styrker de empiriske dataene, inkludert kritiske artikler om PAO-arrangementet, arbeidshypotese 2.1.

Likebehandling

Oppgavens hypotesesett om forvaltningens likebehandling av sivilsamfunnsorganisasjoner viser til spørsmålet om hvorvidt partiene og demokratistiftelsene blir innrømmet, eller påberoper seg, særfordeler i møte med bistandsforvaltningen. I oppgaven handler likebehandling primært om hvorvidt PAO-stiftelsene er å betrakte som sivilsamfunnsorganisasjoner. Under vil jeg legge frem empiriske data som illustrerer PAO-stiftelsenes rolle som bistandsaktører.

Etter PAO-strategien som gjaldt frem til 8. mars 2018, hadde de godkjente PAO-stiftelsene krav på støtte til søsterpartiprojekter fra Sida så lenge grunnleggende kvalitetskrav var tilfredsstillt. I praksis ble fordelingen av tilskudd dermed gjort ut fra partienes oppslutning i Riksdagen og uten konkurranse mellom stiftelsene (Belcastro 2018). Den rettighetsbaserte tilnærmingen, med budsjettmidler øremerket PAO-stiftelsene, er uvanlig i Sidas øvrige tilskuddsarrangementer. Et annet særtrekk ved PAO-arrangementet, er at Utrikesdepartementet og Sida inviterer stiftelsene til å påvirke praktisk forvaltning via høringer og strategimøter (Belcastro 2018). Siden PAO-støtten er rettighetsbasert, har avslåtte søknader om PAO-støtte frem til nå blitt innvilget når søknaden er revidert (Belcastro 2018).

Belcastro (2018) opplever for øvrig at det kan være en kamp å få inn obligatorisk rapportering med tilstrekkelig kvalitet fra PAO-stiftelsene innenfor tidsfristene, og at PAO-arrangementet generelt krever større forvaltningskapasitet enn oppfølgingen av andre arrangementer. Selv om Sida har forståelse for at PAO-prosjektene kan finne sted i krevende kontekster med uerfarne samarbeidspartnere, blir dette likevel en utfordring innenfor forvaltningskonteksten (Belcastro 2018).

Dahlström (2018) i VIF mener på sin side at Sida favoriserer de store PAO-stiftelsene, og at rapporteringen er mer krevende for mindre stiftelser. Samtidig erkjenner Dahlström (2018) at PAO-stiftelsene har enkelte fordeler, for eksempel ved at den mandatbaserte PAO-støtten medfører at stiftelsene utsettes for mindre konkurranse enn andre organisasjoner. Ängeby (2018) mener på sin side at PAO-stiftelsene bare blir spesialbehandlet av Sida på samme måte som International IDEA eller UNDP. Det er slik systemet fungerer, påpeker Ängeby (2018). Så lenge søknadene holder et visst kvalitetsnivå, er PAO-stiftelsene garantert støtte. Imidlertid mener Ängeby (2018) at SILC blir diskriminert når de søker om tilskudd fra andre arrangementer. Med PAO-støtten som begrunnelse har SILC fått flere avslag på finansering av prosjektaktiviteter i land som Hviterussland og Russland.

Avslutningsvis mener Ängeby (2018) at Sidas anmodning om samarbeid mellom PAO-stiftelsene fremstår som merkelig så lenge andre avtalepartnere, for eksempel medieorganisasjoner, ikke blir bedt om å gjøre det samme.

Opgavens empiri indikerer at PAO-arrangementets aktører i liten grad har problematisert likebehandling med andre sivilsamfunnsorganisasjoner. Samlet styrker dataene arbeidshypotese 3.1.

Arrangementets struktur

Opgavens hypotesesett om arrangementets struktur viser til hvilke prosjekttypene arrangementene for demokratistøtte omfatter. I denne sammenhengen handler det i hovedsak om arrangementets distinksjon mellom søsterpartiprojekter og flerpartiprojekter. Under vil jeg legge frem empiriske data som kaster lys over det svenske arrangementets tilnærming til demokratiprojektene.

Regjeringen har de siste årene øremerket 70 % av PAO-støtten for søsterpartiprojekter med fordeling basert på partienes oppslutning ved siste Riksdagsvalg. I tillegg har PAO-stiftelsene kunnet konkurrere om de resterende 30 % av PAO-budsjettet til finansiering av flerpartiprojekter (Bryld, Masri-Pedersen, Ouerdane og Ugglå 2015:13). Belcastro (2018) mener at KIC, OPIC og CIS' flerpartiprojekt *Program for Young Politicians in Africa*, PYPA, ser ut til å fungere bra. Utover PYPA er det imidlertid lite aktivitet innen flerpartiandelen i dag, selv om Sida lenge har anmodet PAO-stiftelsene om å fokusere mer på flerpartiprojekter innen PAO-arrangementet (Belcastro 2018). I mars 2018 kunngjorde imidlertid Utrikesdepartementet (2018) en revisjon av at PAO-strategien.

Den reviderte PAO-strategien setter PAO-stiftelsenes deltakelse i flerpartiprojekter som et premiss for å motta støtte til søsterpartiprojekter. Denne endringen handler mest om at regjeringen ønsker å opprettholde PAO-arrangementets legitimitet, mener Ängeby (2018), og viser til de andre endringene som har blitt foretatt i PAO-strategien fra 2010. Samtidig påpeker Ängeby (2018) at PAO-stiftelsenes søsterpartisamarbeid ikke alltid har fungert så godt innenfor bistandslogikken, og at Sida ikke alltid har vært tilfreds med resultatene i søsterpartiprojektene. Dahlström (2018) i VIF mener på sin side at den reviderte strategien tvinger PAO-stiftelsene i Sverige, og spesielt de minste, til å tenke nytt.

"Det er lett å drive bistandsprosjekter uten ideologi, men partibyggning krever ideologi"

(Ängeby 2018, min oversettelse).

VIF har de siste årene fokusert på søsterpartiprosjekter med PAO-støtte. Dahlström (2018) mener at samarbeidet og læringen som oppstår i søsterpartiprosjekter gir en helt annen verdi enn mer overordnede, generiske tilnærminger, og minner om at ingen samarbeider om kurs og akademier på tvers av ungdomspartiene i Sverige heller. På spørsmål om VIFs vilje til samarbeid med andre PAO-stiftelser, mener Eliasson (2018) at deltakelse i en tverrpolitisk demokratistiftelse, som Demo Finland, ville vært ideologisk umulig for Vänsterpartiet.

Eliasson (2018) mener imidlertid at VIF kan vurdere samarbeid med Olof Palmes Internationella Center, men innrømmer at VIF nok heller vil foretrekke å utvide samarbeidet med danske Enhedslisten og andre nordiske søsterpartier om demokratiprosjekter.

Oppgavens empiri vitner om et stort og bredt engasjement i mange land i perioden 2014–2017, særlig for PAO-stiftelsenenes søsterpartiprosjekter. Samlet styrker dataene arbeidshypotese 4.1.

Arrangementets geografi

Oppgavens hypotesesett om arrangementets geografi viser til hvilke landkontekster arrangementene for demokratistøtte omfatter. Dette er i hovedsak knyttet til politiske, økonomiske eller sikkerhetsmessige trekk ved samarbeidslandet, der landenes økonomi har en tendens til å spille en sterkere rolle i vurderingene enn andre hensyn. I avsnittene under vil jeg legge frem empiriske data som bidrar til å kaste lys over geografiske føringer for svensk demokratistøtte.

De svenske PAO-stiftelsenenes arbeid i Øst-Europa har dype røtter, men PAO-strategiens krav om at prosjektene må gjennomføres i lav- og mellominntektsland, gjør at flere land i Øst-Europa er uaktuelle for PAO-støtte. PAO-stiftelsene kan imidlertid søke om regionalmidler til finansiering av aktiviteter i Russland, Albania eller andre land som ikke er på DAC-listen over ODA-land, og PAO-stiftelsene har også mulighet til å søke om tilskudd til å gjennomføre informasjonsaktiviteter i Sverige (Belcastro 2018). Per 2015 hadde PAO-stiftelsene samarbeid i mer enn 70 land, hvorav 40 mottok budsjettmidler (Bryld, Masri-Pedersen, Ouerdane og Ugglå 2015:7). Sida har lenge vært kritisk til PAO-stiftelsenenes tilbøyelighet til å gjennomføre mange små prosjekter i et stort antall land, og har bedt PAO-stiftelsene om heller å konsentrere innsatsen om et lite antall større prosjekter i et fåtall land (Belcastro 2018).

PAO-stiftelsene føler seg imidlertid ikke bundet av prinsippet om geografisk konsentrasjon, siden de ønsker å iverksette prosjekter der muligheten byr seg (Belcastro 2018, Ängeby 2018). For partienes del er det ikke så viktig om et potensielt samarbeidsland står på OECD DAC-listen over ODA-land,

siden PAO-stiftelsenes prosjekter kan være minst like relevante i nærliggende, europeiske kontekster som i utviklingsland. Ängeby (2018) viser for øvrig til at PAO-stiftelsene frem til 2010 var unntatt kravet om at prosjektene skulle gjennomføres i ODA-land.

Oppgavens empiri forteller om et PAO-arrangement med gode muligheter for geografisk spredning innenfor ODA-landene. Samtidig viser dataene at PAO-stiftelsene også har anledning til å søke om regionmidler til prosjekter utenfor ODA-konteksten. Samlet styrker de empiriske dataene arbeidshypotese 5.1.

Arrangementets budsjett

Oppgavens hypotesesett om arrangementets budsjett viser dynamikken i de årlige allokeringene. Det er vanskelig å koble budsjettstørrelse til prosjektresultater, men statiske allokeringer til demokratistiftelsene vil vitne om lite konkurranse. I avsnittene under vil jeg legge frem empiriske data som viser den svenske PAO-støtten økonomiske ambisjonsnivå.

Sida har hatt forvaltningsansvaret for PAO-støtten siden 1995, men deres rolle var i de første årene begrenset siden overføringene til PAO-stiftelsene ikke krevde saksbehandling (Bryld, Masri-Pedersen, Ouerdane og Ugglå 2015:10). Siden 2007 har PAO-støtten ligget hos Enheten för demokrati og mänskliga rättigheter i Avdelningen för internationella relationer och tematisk stöd i Sida. Selv om Belcastro (2018) mener at PAO-støtten også kunne sortert under Enheten för Civila samhället i Avdelningen för partnerskap och innovation, mener hun likevel at PAO-støtten passer godt i Sidas fagenhet for demokrati og menneskerettigheter. Det er viktig å huske at sivilsamfunnskonteksten er bredere enn PAO-prosjektene, mener Belcastro (2018).

Organisasjon	PAO-tilskudd 2014	PAO-tilskudd 2015	PAO-tilskudd 2016	PAO-tilskudd 2017
CIS	4 573 336	4 747 326	4 490 652	4 490 652
GF	4 682 975	5 258 300	4 966 650	4 966 650
Hepatica (SD)	0	0	0	0
JHS	20 869 000	15 307 972	14 327 944	14 327 855
KIC	17 351 060	17 125 000	20 138 656	20 138 656
OPIC	18 282 521	20 247 629	18 929 258	18 929 258
SILC	6 990 976	7 160 508	7 814 654	7 814 654
VIF	5 805 060	6 507 719	4 331 986	4 331 986
TOTAL	78 554 928	76 354 454	74 999 800	74 999 711

Figur 24: PAO-tilskudd per stiftelse og totalt, SEK, 2014–2017 (Sida 2017b)

Tabellen viser at både totalbudsjettet og tildelingene per stiftelse etter PAO-strategien har ligget relativt stabilt de siste årene. PAO-støtten utgjør for øvrig bare en liten andel av Sidas totale støtte til demokratiseringstiltak, som siden 2016 har vært cirka 6 milliarder SEK per år (Belcastro 2018).

De fleste PAO-stiftelsene ville ikke eksistert uten PAO-støtten (Belcastro 2018). Selv om PAO-støtten, inkludert et fast administrasjonstilskudd på 1 million SEK per stiftelse per år, utgjør brorparten av det offentlige tilskuddet, kan PAO-stiftelsene også søke om støtte til bilaterale eller regionale prosjekter i utlandet, samt søke om tilskudd til informasjonsformål i Sverige (Sida 2017b, Belcastro 2018, Ängeby 2018). PAO-stiftelsene har også mulighet til å søke om svensk sivilsamfunnsstøtte samt prosjektstøtte fra EU. De offentlige tilskuddene til PAO-stiftelsene utenom PAO-støtten administreres for øvrig via avtaler som blir forvaltet uavhengig av PAO-strategien (Belcastro 2018).

For Vänsterns Internationella Forum, VIF, som i liten grad har tilgang til midler utenom PAO-støtten, har budsjettkuttene fra 2016 ført til færre ansatte og lavere aktivitetsnivå (Eliasson 2018). Vänsterpartiet har trang økonomi, og VIF er opptatt av at mest mulig, inkludert midlene som VIF samler inn på partiarrangementer, blir brukt i prosjektene (Eliasson 2018).

I Swedish International Liberal Centre, SILC, utgjør PAO-støtten nå om lag 50 % av inntektene, noe som er en vesentlig høyere andel enn tidligere (Ängeby 2018). Siden de opplever at det har blitt vanskeligere å få tilskudd fra andre tilskuddsarrangementer, har SILC sett seg nødt til å halvere staben fra 10 til 5 medarbeidere de siste årene. Ängeby (2018) nevner også at SILC samler inn penger i forbindelse med partiarrangementer, som bidrar til å finansiere mindre prosjektaktiviteter.

Oppgavens empiri vitner om store, statiske budsjettallokeringer til PAO-arrangementet gjennom mange år. Samlet styrker de empiriske dataene, herunder totalbudsjettene, arbeidshypotese 6.1.

Krav til prosjektdesign

Oppgavens hypotesesett om krav til prosjektdesign viser til hvorvidt kravene til prosjektsøknader og rapportering for demokratiprojektene tilsvarer kravene som stilles til sivilsamfunnet for øvrig. Under vil jeg legge frem empiriske data som diskuterer forvaltningen og partienes holdninger til demokratistøttenes krav til dokumentasjon og resultater.

Siden 2010 har Sida innført stadig strengere krav til kvalitet og kontroll i tilskuddsforvaltningen, og Belcastro (2018) mener at PAO-stiftelsene og Sida har hatt en konstruktiv dialog om endringene. I tillegg til de faste strategisamlingene inviterer Sida også PAO-stiftelsene til kapasitetsutviklingsseminarer for å legge til rette for effektiv forvaltning. I flerpartiprojektene har Sida samtidig åpnet for egne budsjettlinjer til løpende evaluering av aktivitetene, noe som har bidratt til mer effektiv resultatoppfølging og rapportering (Belcastro 2018). PAO-arrangementets siste

halvtidsöversyn (Sida 2018) konkluderte imidlertid med at PAO-stiftelsene fortsatt har behov for å forbedre sitt arbeid med kontekstanalyse og resultatrapportering i forbindelse med prosjektene.

PAO-stiftelsene har krav om narrativ og finansiell rapportering hvert år pluss innsending av årlig budsjett og implementeringsplan for det neste årets aktiviteter (Belcastro 2018). I 2015 fant Bryld, Masri-Pedersen, Ouerdane og Uggla (2015:27–28) at PAO-stiftelsenes søknader om støtte til samarbeid med enkeltpartier sjelden var koblet til arrangementets målsetninger, og at det ofte var uklare koblinger mellom partnervalg, aktiviteter, landkontekst og effektmål. Bryld, Masri-Pedersen, Ouerdane og Uggla (2015:28–29) fant imidlertid at flerpartiprojektene holdt høyere kvalitet.

Oppgavens empiri viser at PAO-stiftelsene i varierende grad følger kravene til prosjektdesign og rapportering som gjelder for andre organisasjoner. Samlet styrker dataene arbeidshypotese 7.1.

Samarbeid mellom aktørene

Oppgavens hypotesesett om samarbeid mellom arrangementets aktører viser primært til samarbeidet mellom partienes demokratistiftelser og forvaltningen. I denne sammenhengen er forvaltningen i hovedsak representert ved forvaltningsenhetene samt svenske ambassader i samarbeidslandene. I avsnittene under vil jeg legge frem data som diskuterer samarbeidet mellom demokratistøttens aktører.

Mens det tidligere var tilstrekkelig med én saksbehandler for Sidas forvaltning av PAO-støtten, er det nå tre saksbehandlere som følger opp avtalene med PAO-stiftelsene (Belcastro 2018). Ettersom formal- og kvalitetskravene til PAO-stiftelsenes tilskuddssøknader har blitt skjerpet, har også forvaltningen blitt mer krevende. Mens PAO-søknadene tidligere ble godkjent nærmest uansett, har Sida nå skjerpet kravene til resultater og økonomistyring. Det er imidlertid en utfordring for hele arrangementet at stiftelsene alltid har betraktet PAO-støtten som en rettighet, mener Belcastro (2018).

Selv om Dahlström (2018) mener at PAO-stiftelsene har fordeler i møte med Sida, har VIF måttet forholde seg til tre saksbehandlere bare i 2017. Konsekvensene av utskiftningene, ifølge Dahlström (2018), er at PAO-stiftelsene stadig må forholde seg til personer som verken kjenner organisasjonene eller prosjektene særlig godt. Eliasson (2018) mener for sin del at Sida prioriterer å følge opp store sivilsamfunnsorganisasjoner på bekostning av PAO-stiftelsene og andre mindre bistandsaktører. I tillegg mener Eliasson (2018) at det kan virke som at økonomistyring betyr uforholdsmessig mye i Sidas vurdering av PAO-søknader, på bekostning av andre hensyn.

Ängeby (2018) mener på sin side at Sida mangler kompetanse til å vurdere søsterpartiprojekter, og han stiller seg kritisk til at saksbehandlere uten erfaring fra demokratibyggning blir satt opp som Sidas kontaktpersoner for PAO-stiftelsene. Gjennom sin faglige oppfølging av PAO-avtalene mener Ängeby (2018) at Sida viser at de har mindre kompetanse innen demokratistøtte enn stiftelsene selv.

PAO-stiftelsenes kontakt med ambassadene skjer i hovedsak på stiftelsenes initiativ, påpeker Belcastro (2018). Mens VIF har begrenset kontakt med ambassadene i forbindelse med prosjektene (Dahlström 2018), er denne kontakten et viktig element i prosjektoppfølgingen for SILC (Ängeby 2018).

Oppgavens empiri viser at samarbeidet mellom Sida og PAO-stiftelsene i noen grad bærer preg av avstand og mistenksomhet. Samlet styrker dataene hypotese 8.1.

Partienes rolle

Oppgavens hypotesesett om de politiske partienes rolle viser til partienes bidrag i gjennomføringen av demokratiprojektene, i denne sammenhengen primært det uformelle samarbeidet mellom partier og PAO-stiftelser. Under vil jeg legge frem data som diskuterer partienes rolle innenfor PAO-modellen.

Anvisningene for PAO-strategien 2016–2020 (Sida 2015) stiller ingen krav om at partiene skal delta i PAO-arbeidet. Belcastro (2018) vurderer PAO-stiftelsene som uavhengige av partiene, men påpeker at koblingen mellom partier og stiftelser vil avhenge av stiftelsens størrelse og partiets oppslutning.

I Vänsterpartiet er det styret som oppnevner styret i PAO-stiftelsen VIF, og nåværende *ordförande* i VIF leder både VIF og Vänsterpartiets internasjonale utvalg (Eliasson 2018). I tillegg til dette, er vedkommende aktiv som lokalpolitiker. Dagens politiske sekretær i VIF, derimot, er ikke partimedlem. Selv om VIF er formelt uavhengig fra Vänsterpartiet, deler de kontorer i Stockholm.

For øvrig er VIFs styremedlemmer, som også er aktive partimedlemmer, sterkt involvert i den daglige oppfølgingen av demokratiprojektene (Eliasson 2018). Siden VIF ikke har mottatt støtte fra Forum Syd til informasjonsformål de siste årene, har kontakten med partiet blitt redusert (Knorring 2018).

I Liberalerna er det formelt partiledelsen som utpeker styret i PAO-stiftelsen SILC, og disse prosessene har alltid vært konsensusdrevet (Ängeby 2018). Dagens styreleder i SILC er en respektert intellektuell som ikke har vært politisk aktiv på høyere nivå i Liberalerna på mer enn 20 år, og som bidrar til å markere SILCs uavhengighet overfor partiet. Hvis SILC omtales uavhengig av

Liberalerna, mener Ängeby (2018) at det er et tegn på stiftelsens uavhengighet. I saker som omhandler andre PAO-stiftelser, for eksempel da Centerpartiets Internationella Senter, CIS, ble involvert i en korrupsjonssak, har Ängeby (2018) sett at media ikke klarte å skille mellom partiet og PAO-stiftelsen. Samtidig forteller Ängeby at alle ansatte i SILC er aktive lokalpolitikere, og at medlemskap i Liberalerna er en fordel for å bli ansatt i stiftelsen. Selv om PAO-prosjektene krever en mer profesjonell tilnærming enn tidligere, er Ängeby (2018) opptatt av at partimedlemmene deltar mest mulig i PAO-prosjektene, for eksempel gjennom å invitere lokallag til å delta i forprosjekter.

Opgavens empiri vitner om relativt tett kontakt mellom de politiske partiene og PAO-stiftelsene, samtidig som dataene viser at det er ulike kulturer innenfor de ulike partiene. Samlet styrker dataene likevel arbeidshypotese 9.0.

4.3. Data og hypoteser

Basert på datainnsamlingen fra henholdsvis Finland og Sverige kommer jeg frem til følgende sammenstilling for vurderingene av de ulike hypotesesettene som har blitt utledet til oppgaven:

Hypotese	Påstand	Finske data	Svenske data
1.0.	Hvis mange partier deltar, styrkes arrangementets legitimitet.	+	+
1.1.	Hvis få partier deltar, svekkes arrangementets legitimitet.		
2.0	Positiv omtale av partienes deltakelse i evalueringer o.a. legitimerer arrangementet.	+	
2.1.	Lav offentlig anerkjennelse av partienes merverdi svekker arrangementets legitimitet.		+
3.0.	Likebehandling med sivilsamfunnsorganisasjoner legitimerer arrangementet.	+	
3.1.	Særbehandling av demokratistiftelsene svekker arrangementets legitimitet.		+
4.0.	Konsentrasjon rundt et fåtall prosjekttyper legitimerer arrangementet.	+	
4.1.	Tematisk fleksibilitet mht. prosjekttyper svekker arrangementets legitimitet.		+
5.0.	Geografisk konsentrasjon om et fåtall prosjektland legitimerer arrangementet.	+	
5.1.	Stor fleksibilitet i valg av prosjektland svekker arrangementets legitimitet.		+
6.0.	Dynamiske budsjettallokeringer legitimerer arrangementet.	+	
6.1.	Statiske budsjettallokeringer svekker arrangementets legitimitet.		+
7.0.	Generelle krav til prosjekttdesign legitimerer arrangementet.	+	
7.1.	Designkrav som kun gjelder demokratistøtten, svekker arrangementets legitimitet.		+
8.0.	Høy grad av samarbeid mellom stiftelsene og forvaltningen legitimerer arrangementet.		
8.1.	Mindre grad av samarbeid mellom stiftelsene og forvaltningen svekker arrangementets legitimitet.	+	+
9.2.	Høy grad av uformell deltakelse fra partienes side legitimerer arrangementet.		+
9.1.	Liten uformell deltakelse fra partienes side svekker arrangementets legitimitet.	+	

Figur 25: Sammenstilling av datakapittelets hypotesetesting

5. Drøfting

Mitt utgangspunkt for oppgaven var å undersøke hva som har motivert de politiske partiene, og deres demokratistiftelser, til å delta i arrangementene for demokratistøtte i Finland og Sverige i perioden 2014–2017, og, basert på dette, diskutere arrangementenes legitimitet. Innsamlede data har bidratt til å nyansere bildet, og mine opprinnelige antakelser om forholdet mellom deltakelse og legitimitet har bare blitt delvis bekreftet. I drøftingskapitlet vil jeg, basert på oppgavens forskningsspørsmål og hypoteser, sammenlikne trekk ved partienes deltakelse i de finske og svenske arrangementene for demokratistøtte gjennom politiske partier.

Partienes deltakelse

Opgavens første hypotesesett viser til sammenhenger mellom legitimitet og partienes deltakelse. En gjennomgang av de siste søknadsbunkene for tilskuddsordninger som omfatter demokratistøtte, viser at alle parlamentspartiene i Sverige og Finland, gjennom sine eierskap i demokratiorganisasjoner, formelt deltok i demokratistøtten. Innsamlede data fra Finland og Sverige vitner om at arrangementer med høy oppslutning og, med utgangspunkt oppgavens hypotesesett for deltakelse, høy legitimitet.

Mens finsk politikk lenge har båret preg av brede koalisjoner og kompromiss, har det vært skarpere fronter mellom partiene i Sverige. Forskjellene i politisk kultur preger også landenes arrangementer for demokratistøtte. Mens de finske partienes demokratiorganisasjon Demo Finland ble etablert som et bredt, tverrpolitisk utviklingssamarbeid mellom partiene i Finland og partnerlandene, preges den svenske PAO-modellen, der hvert parti har egne demokratistiftelser, av særinteresser og ideologiske konflikter. Til tross for at partiene i Sverige og Finland har ulike former for representasjon i demokratistøtten, er alle partier likevel knyttet til arrangementene.

Selv om de finske partiene formelt er knyttet til Demo Finland som eiere, viser Svenska folkpartiets Elfving (2018) til at fraværet av partipolitikk i organisasjonen også kan bidra til å distansere partiene fra Demo Finland i praksis. Vi må huske at partiene er drevet av ideløst, påpeker Elfving (2018).

Vänsterns Internationella Forums Eliasson (2018) mener på sin side at en fellesorganisasjon som Demo Finland vil være politisk umulig i Sverige, på grunn av de ideologiske skillene mellom partiene. Oppgavens data indikerer for øvrig at de svenske partienes uformelle deltakelse i PAO-stiftelsene ser ut til å være sterkere enn tilsvarende for finnes Demo Finland. Selv om alle partiene formelt deltar i arrangementene, er potensialet for partienes reelle deltakelse tydeligere i det svenske arrangementet.

Opgavens data indikerer at partienes formelle deltakelse i arrangementene er drevet av henholdsvis rettigheter og plikter. Tradisjonelt har den svenske PAO-modellen tatt utgangspunkt i at tilskuddene til PAO-stiftelsene fra Sida har vært en rettighet som er basert på moderpartienes oppslutning i siste riksdagsvalg. Hvis PAO-stiftelsenes rettigheter vies mer oppmerksomhet enn demokratiprojektene, kan dette gi uheldige utslag for arrangementets legitimitet. I Finland ser derimot partienes deltakelse i Demo Finland ut til å være drevet av plikt, og særlig basert på ønsket om å bevare organisasjonen som et fellesprosjekt. I praksis minner Demo Finland mer om en profesjonell utviklingsaktør enn en del av det internasjonale miljøet i et politisk parti, men organisasjonens arbeid vitner likevel om at de er dyktige til å koble inn det partipolitiske så lenge det gagnar prosjektene.

At de finske og svenske parlamentspartiene formelt deltar i arrangementene for demokratistøtte, bidrar isolert sett til å forsterke arrangementenes legitimitet i begge land. I fremtidig forskning kan det imidlertid være fornuftig å analysere dybden i samspillet mellom Demo Finland og partiene i det finske arrangementet samt de politiske partienes motiver for å delta i det svenske arrangementet.

Partienes merverdi

Med hensyn til oppgavens andre hypotesesett, som tar for seg sammenhenger mellom legitimitet og offentlig anerkjennelse av partienes bidrag i demokratistøtten, indikerer dataene at partienes merverdi i demokratistøtten er relativt diffus.

Min gjennomgang av finske nyhetskilder fra perioden 2014–2017 vitner om liten offentlig interesse for Demo Finland eller Kalevi Sorsa Säätiös demokratiprojekter, og det har vært vanskelig å finne eksempler på positiv omtale som ikke stammer fra arrangementets egne aktører. Både i Poutiainen og Seppänens evaluering (2017) og blant aktørene selv er det imidlertid lett å finne oppslutning om deltakernes merverdi, noe som likevel gir en viss styrke til arrangementets legitimitet.

Kontrasten er imidlertid stor til Sverige, der min gjennomgang av nyhetskilder fra perioden 2014–2017 vitner om stor offentlig interesse for PAO-arrangementet. Omtalen preges imidlertid i det vesentligste av forslag eller krav om at PAO-arrangementet skal endres eller legges ned på grunn av økonomiske misligheter og mangelfulle resultater. Flere lederartikler sår dessuten tvil om partiene og stiftelsenes motiver for å drive PAO-prosjekter. Generelt har det i Sverige vært utfordrende å finne positiv omtale av PAO-arrangementet overhodet fra perioden 2014–2017 blant oppgavens kilder, noe som i seg selv bidrar til å svekke arrangementets legitimitet.

Til tross for positiv omtale fremstår de finske partienes merverdi i arbeidet fortsatt som noe uklart. Når det gjelder agent-prinsipal-problemene som kan oppstå i arrangementene for demokratistøtte, er dette løst gjennom å sørge for tilstrekkelig avstand mellom partiene og forvaltningen i det finske arrangementet. Ala-Rantala (2018) mener at den finske demokratistøttens merverdi hviler på prosjektenes koblinger til finsk utenrikspolitikk og øvrig demokratiassistanse, samtidig som Demo Finland har vist at de har spisskompetanse innen enkelte prosjekttyper. Ved å omtale demokratistøtten som et supplement til andre innsatser styrkes også demokratiprojektenes merverdi. Politikernes merverdi illustreres, mener Elfving (2018), gjennom deres innsats som rollemodeller i prosjektene. Det finske arrangementet ser ut til å ha lyktes med å etablere koblinger mellom demokratistøtte og utenrikspolitikk, i tillegg til at Demo Finland blir behandlet som en profesjonell bistandsorganisasjon.

Situasjonen i Sverige er annerledes. Med unntak av resultatene fra flerpartiprojektene, levner den siste evalueringen av PAO-modellen (Bryld, Masri-Pedersen, Ouerdana og Ugglå 2015) og Sidas nyeste *halvtidsöversyn* (Sida 2018) liten ære til de svenske partienes merverdi som bistandsaktører. Swedish International Liberal Forums Ängeby (2018) hevder på sin side at PAO-stiftelsenes tilgang til beslutningstakere er helt unik som merverdi, men antyder samtidig at dette synet primært gjelder for hans egen PAO-stiftelse. Generelt bidrar misstemningen mellom PAO-stiftelsene og Sida til at det er grunn til å sette spørsmålsteget ved PAO-arrangementets samlede merverdi i perioden 2014–2017. Når det gjelder agent-prinsipal-problemer, viser innsamlede data fra det svenske PAO-arrangementet i perioden 2014–2017 samtidig eksempler på uheldig rolleblanding mellom partiene og forvaltningen i det svenske arrangementet.

Det er lett å se Demo Finlands merverdi som bistandsaktør, men fra fremtidig forskning bør se nærmere på de finske partienes reelle bidrag til dette. Når det gjelder merverdi innenfor det svenske PAO-arrangementet, vil det derimot være fornuftig å forske mer på hele innretningens merverdi.

Byråkratiets likebehandling

Det tredje hypotesesettet i oppgaven dreier seg om forvaltningens likebehandling av demokratistiftelser i forhold til andre sivilsamfunnsorganisasjoner. Her viser dataene ulike veivalg for arrangementene i henholdsvis Finland og Sverige. Mens Demo Finland i stor grad blir behandlet på samme måte som andre finske sivilsamfunnsorganisasjoner, ser det mer rettighetsbaserte PAO-arrangementet i Sverige i vesentlig grad ut til å være tuftet på stiftelsenes ønske om særbehandling.

Basert på mine kilder kan det se ut til at særbehandling står som et premiss for partienes deltakelse i arrangementene for demokratistøtte i begge land. For øvrig er det interessant å legge merke til de

gjentatte argumentene om at demokratistiftelsene ikke skal betraktes som sivilsamfunnsorganisasjoner, til tross for at deres juridiske organisasjonsform er sammenfallende med andre sivilsamfunnsaktører.

Ala-Rantala (2018), Elfving (2018) og Nordström (2018) tok alle utgangspunkt i Demo Finlands krav til egenandel da de ble spurt om likebehandling mellom sivilsamfunnsorganisasjoner. Den finske regjeringens forslag om å øke Demo Finlands egenandel fra 50 EUR per parlamentsmedlem, til sammen 10 000 EUR per år, til å utgjøre 2 % av tilskuddet fra Utrikesministeriet har ledet til en prinsipiell diskusjon om Demo Finlands status i forhold til andre organisasjoner som mottar programstøtte. Tradisjonelt har Demo Finland hatt en friere stilling enn andre sivilsamfunnsorganisasjoner, men fra 2013 har organisasjonen i det vesentligste blitt behandlet likt med andre sivilsamfunnsorganisasjoner. Nordström (2018) mener imidlertid at Demo Finland ble etablert i forlengelsen av det parlamentariske systemet, og at deres rolle i sivilsamfunnet primært kan sammenliknes med tilsvarende rolle for de politiske partiene. Selv om Demo Finland i det vesentligste blir behandlet likt med andre finske organisasjoner, vitner egenandelsdiskusjonen om at partiene foretrekker særbehandling av demokratistøtten.

I Sverige avfeide kildene nærmest problemstillingen da de ble spurt om forvaltningens likebehandling mellom PAO-stiftelser og andre sivilsamfunnsorganisasjoner. Siden PAO-arrangementet nettopp er basert på særbehandling, viser også PAO-stiftelsene liten forståelse for ideen om å avstemme kravene med andre grupper av tilskuddsmottakere. Samtidig er Ängeby (2018) misfornøyd med en påstått favorisering av større sivilsamfunnsorganisasjoner når PAO-stiftelsene konkurrerer om tilskudd utenfor PAO-arrangementet. Sammenliknet med situasjonen i Finland, fremstår svenskens tradisjon for særbehandling av PAO-stiftelsene som litt kuriøs.

Strukturelle ambisjoner

Når det gjelder oppgavens fjerde hypotesesett, som omhandler arrangementenes grad av tematisk konsentrasjon som et mål på legitimitet, viser dataene ulike veivalg for arrangementene i Finland og Sverige. Mens Demo Finlands virksomhet er modellert etter den nederlandske flerpartimodellen for demokratistøtte, bærer det svenske PAO-arrangementet 2014–2017 preg av mer tilfeldig spredning.

Mens de finske partiene i liten grad hadde tradisjoner for samarbeid med søsterpartier i sør inntil Demo Finland ble etablert i 2005, hadde denne typen samarbeid for lengst slått rot i svensk politikk da PAO-modellen ble lansert i 1995. Initiativet til PAO-arrangementet oppsto endog i forlengelsen av Moderata samlingspartiets søsterpartiprojekter i Øst-Europa noen år etter Sovjetunionens sammenbrudd, mens initiativet til Demo Finland derimot oppsto i dialog mellom Utrikesministeriet,

Riksdagen og partiene på midten av 2000-tallet. Mens finsk demokratistøtte ser ut til å ha oppstått i en tydelig støpeform, preges svensk demokratistøttes tradisjoner av frihet og mangfold. Mens Demo Finland er profesjonelle innenfor nisjen for flerpartiprojekter, ser flere av de svenske PAO-stiftelsene ut til å ha landet på en mer fleksibel, søsterpartifokusert prosjekttilnærming.

En interessant distinksjon mellom landene er at finsk forvaltning trolig ville måttet avvise søknader om søsterpartisamarbeid på formelt grunnlag, mens svensk forvaltning på sin side har hatt problemer med å få PAO-stiftelsene til å samarbeide om flerpartiprojekter. Med unntak av KIC, OPIC og CIS' fellesprosjekt PYPÅ, har PAO-arrangementet i mindre grad lyktes med flerpartiprojekter de siste årene. Samtidig gjennomfører de syv PAO-stiftelsene som mottok støtte i perioden 2014–2017, et stort antall søsterpartiprojekter med ulik grad av kompleksitet i sør. Finsk demokratistøtte kjennetegnes i samme periode av et lite antall flerpartiprojekter under ledelse av Demo Finland eller Kalevi Sorsa Säätiö. Prosjektenes tematiske spredning fremstår som en av de største forskjellene mellom arrangementene for demokratistøtte i Finland og Sverige.

Selv om Ängeby (2018) har rett i at partibyggning krever ideologi, er det også verdt å se nærmere på i hvilken grad henholdsvis søsterparti- og flerpartiprojektene tilfredsstiller OECD-kravene til bistandsprosjekter. Mens kildene viser at flerpartiprojektene passer godt i det finske landskapet, er det vanskeligere å se at de ideologiske PAO-stiftelsene i Sverige vil ønske å konsentrere seg om flerpartiprojekter. Det vil derfor bli interessant å følge hvordan de svenske PAO-stiftelsene tilpasser seg til Utrikesdepartementets nye krav til PAO-arrangementets tematiske innretning.

Geografiske ambisjoner

Når det gjelder oppgavens femte hypotesesett, om arrangementenes geografiske begrensninger og legitimitet, viser dataene ulike veivalg for arrangementene i Finland og Sverige. Mens både Demo Finland og Kalevi Sorsa *Säätiös* prosjekter er begrenset til ODA-landene, er de svenske PAO-stiftelsenes geografiske nedslagsfelt større. Gjennom muligheten til å søke om tilskudd utenfor PAO-arrangementet har flere av de svenske PAO-stiftelsene etablert demokratiprojekter i Russland og andre land som ikke finnes på ODA-listen. Mens de svenske PAO-stiftelsene ser ut til å ha fokus på retten til selv å bestemme over geografien, er finnenes valg av samarbeidsland i større grad i henhold til politiske prioriteringer.

Den finske programstøtten til sivilsamfunnet stiller krav om at prosjektene skal gjennomføres i ODA-land, men det er sivilsamfunnets privilegium å velge blant landene (Ala-Rantala 2018). På grunn av det begrensede antallet demokratiprojekter i Finland, er det lett å få oversikt over aktivitetene.

Fremfor å diskutere geografisk ekspansjon er de finske kildene mer opptatt av å diskutere hvordan de løpende prosjektene i mellomutviklingsland kan utvides. For øvrig mener Nordström (2018) at andre organisasjoner enn Demo Finland kan egne seg bedre til å jobbe i landkontekster preget av ekstrem fattigdom. Per i dag er de finske prosjektene begrenset til et lite antall ODA-land.

Mens det svenske PAO-arrangementet er begrenset til ODA-land, har PAO-stiftelsene også anledning til å søke om tilskudd fra regionale arrangementer uten tilsvarende landbegrensninger. Hvis vi inkluderer andre arrangementer, har de svenske PAO-stiftelsene potensielt anledning til å iverksette prosjekter i alle land som ikke er medlemmer av OECD. Bryld, Masri-Pedersen, Ouerdane og Uggla (2015) viser for øvrig til at PAO-stiftelsene hadde aktiviteter i 70 land per 2015, og at 40 av disse mottok prosjektmidler. Selv om antall samarbeidsland er noe redusert siden 2015, viser oppgavens data at PAO-stiftelsene fortsatt mottar tilskudd til et stort antall aktiviteter over hele verden per 2017.

Mens de finske prosjektenes geografi ser ut til å være fundert på konsentrasjon og komplementaritet, vitner spredningen av de svenske PAO-stiftelsenes prosjekter om en mer fleksibel, ekspansiv strategi. I praksis bidrar de svenske PAO-prosjektenes geografiske spredning til å svekke arrangementets legitimitet. Det er for øvrig lite sannsynlig at den svenske ekspansjonsmodellen ville passet i den finske tilnærmingen til demokratistøtte.

Økonomiske ambisjoner

Når det gjelder oppgavens sjette hypotesesett, som viser til arrangementenes økonomiske rammer som et mål på legitimitet, indikerer dataene ulike veivalg for arrangementene i Finland og Sverige. Mens de offentlige tilskuddene til Demo Finland og mange andre finske sivilsamfunnsorganisasjoner ble halvert fra 2016, lå det svenske PAO-arrangementets budsjett stabilt på cirka 75 millioner SEK i perioden 2014–2017. Både i Finland og Sverige har demokratistiftelsene også mulighet til å søke støtte fra andre tilskuddsarrangementer, og i Sverige mottar de fleste PAO-stiftelsene tilskudd fra flere ordninger i Sida. Ängeby (2018) viser imidlertid at PAO-stiftelsenes samlede inntekter har blitt kraftig redusert de siste årene, siden det har blitt vanskeligere å nå opp i konkurransen utenfor PAO-arrangementet. For Demo Finland førte budsjettreduksjonene fra 2016 blant annet til økt prosjektsamarbeid med Netherlands Institute of Multiparty Democracy (Nordström 2018).

Hvis man ser på kjernearrangementene for demokratistøtte isolert, viser budsjettallene at tilskuddene til Demo Finland og Kalevi Sorsa Säätiö i 2017 utgjør om lag 10 % av budsjettallokeringene til de svenske PAO-stiftelsene samme år. Med dette i mente er det interessant å se hvor ulikt de nyeste evalueringene av henholdsvis Demo Finland (Poutiainen og Seppänen 2017) og det svenske PAO-

arrangementet (Bryld, Masri-Pedersen, Ouerdane og Ugglå 2015) vurderer verdien av demokratiprojektene resultater. Dersom evalueringsrapportene gir et korrekt bilde, ser resultatene i Demo Finlands prosjekter ut til å holde høyere kvalitet enn resultatene i PAO-stiftelsenes prosjekter. Siden det finske budsjettet for demokratistøtte kun utgjør en brøkdel av det svenske PAO-budsjettet, er det et paradoks at Demo Finland tilsynelatende kan vise til bedre resultater enn PAO-stiftelsene. Selv om budsjettkutt kan få negative konsekvenser for demokratistiftelsenes organisasjonskapasitet, gjelder ikke dette nødvendigvis også for prosjektresultatene. Det er ikke åpenbart at store budsjetter gir bedre demokratistøtte.

Krav til prosjektdesign

Oppgavens sjuende hypotesesett vurderer forvaltningens krav til design og rapportering i demokratiprojektene opp mot partienes deltakelse og arrangementets legitimitet. Her viser dataene ulik praksis for demokratistøtten i Finland og Sverige. Mens designkravene som stilles til Demo Finlands søknader i hovedsak samsvarer med kravene som stilles til andre sivilsamfunnsorganisasjoner som søker om programstøtte, vitner det svenske PAO-arrangementet om mer tilfeldige designkrav.

Selv om Demo Finland nok ville foretrukket særbehandling og enklere rapporteringskrav, mener Ala-Rantala (2018) at forvaltningens initiativ til likebehandling de siste årene har gjort organisasjonen mer profesjonell som bistandsaktør. Til tross for dette ser det finske Utrikesministeriet imidlertid også ut til å være bevisst på demokratiprojektene særegne behov for fleksibilitet i prosjektplanleggingen. I Sverige viser nyeste *halvtidsöversyn* (Sida 2018) at PAO-stiftelsenes resultatrapportering ikke tilfredsstillende kvalitetskravene, noe som også var et viktig punkt i den siste evalueringen (Bryld, Masri-Pedersen, Ouerdane og Ugglå 2015). For øvrig har Sida møtt utfordringer med å få inn obligatoriske rapporter fra enkelte PAO-stiftelser (Belcastro 2018). Selv om det svenske PAO-arrangementet i teorien har nærmet seg design- og rapporteringskravene som gjelder andre organisasjoner, ser altså bildet ut til å være mer variert i virkeligheten. I fremtidig forskning kunne det vært interessant å se nærmere på de svenske PAO-stiftelsenes oppfyllelse av avtaleforpliktelsene overfor Sida.

Samarbeid mellom aktørene

Med hensyn til oppgavens åttende hypotesesett, som diskuterer samarbeidet mellom arrangementets aktører som et mål på arrangementets legitimitet, viser dataene at særlig det svenske PAO-arrangementet kan ha samarbeidsutfordringer.

For Demo Finland viser dataene at aktørenes misnøye primært er kanalisert mot den sittende regjeringens budsjettprioriteringer. Innen det svenske PAO-arrangementet viser dataene derimot at PAO-stiftelsene er kritiske til hverandre, til forvaltningen og til andre bistandsaktører. Temperaturen i svensk demokratistøtte kan være et resultat av at det er større nærhet mellom PAO-stiftelsene, partiene og det politiske ordskiftet enn tilsvarende i finsk demokratistøtte. Det kan altså se ut til at dagspolitikken virker inn på samarbeidsklimaet mellom aktørene, der det finske arrangementet er robust nok til å heve seg over dette.

I Finland har Utrikesministeriet valgt å inkludere Demo Finland i arrangementet for programstøtte til finske sivilsamfunnsaktører, noe som er et tegn på stiftelsens kapasitet og profesjonalitet. Gjennom Demo Finlands tverrpolitiske orientering og flerpartifokus markerer organisasjonen samtidig distanse til partienes ideologier. Konfrontasjon passer i liten grad til samarbeidstanken bak etableringen av Demo Finland. Dataene fra Sverige er på sin side en påminnelse om at svensk demokratistøtte er tuftet på ideologisk konfrontasjon, og at dette fortsatt preger PAO-arrangementet.

Partienes oppgaver

Oppgavens niende og siste hypotesesett kobler de politiske partienes faktiske, uformelle deltakelse i demokratistøtten mot arrangementets legitimitet. Her antyder oppgavens data ulike veivalg for demokratistøtten i Finland og Sverige. Mens samarbeidet mellom Demo Finland og de finske partiene i hovedsak er konsentrert om partienes parlamentarikere, vitner dataene fra Sverige om et større mangfold av kontaktpunkter mellom partier og PAO-stiftelser. I Sverige ser grasrotnivået i større grad ut til å være representert i demokratistiftelsenes arbeid.

På spørsmål om partienes faktiske deltakelse i Demo Finland mener Elfving (2018) at dette bør vurderes i lys av at Demo Finland ikke er en del av dagspolitikken. Selv om Demo Finland er gode til å invitere politikere fra medlemspartiene til å delta i aktivitetene, indikerer dataene at partienes formelle oppgaver på styrenivå i organisasjonen blir prioritert.

Til tross for at de svenske PAO-stiftelsene er uavhengige av moderpartiene, vitner dataene om relativt tette bånd. For PAO-stiftelsen SILC er det for eksempel nærmest et krav for ansettelse å være lokalpolitisk aktiv i Liberalerna, og SILC er også til stede på mange av partiets arrangementer (Ängeby 2018). Den faktiske deltakelsen varierer altså mellom stiftelsene. Samtidig som det svenske PAO-arrangementet er midt i en brytningstid, ser flere PAO-stiftelser imidlertid ut til å lykkes med å skape et bredere engasjement i moderpartiene enn tilsvarende i det finske arrangementet.

6. Konklusjon

I denne oppgaven har jeg forsøkt å finne ut hva som motiverte de politiske partiene til å delta i de offentlige arrangementene for demokratistøtte gjennom politiske partier i Finland og Sverige i perioden 2014–2017, og hva som kjennetegner arrangementenes legitimitet i samme periode. Oppgavens data er hentet fra dybdeintervjuer med et lite utvalg av demokratistøtteaktører i henholdsvis Finland og Sverige samt skriftlige og statistiske kilder fra begge land.

Formelt deltok alle parlamentspartier i Finland og Sverige bortsett fra Sverigedemokraterna i arrangementene for demokratistøtte gjennom sine eierandeler i demokratistiftelsene i perioden 2014–2017. Mens de finske partienes deltakelse i organisasjonen Demo Finland ser ut til å være drevet av plikt og demokratieksport, ser de svenske partienes motivasjon for å delta i PAO-arrangementet i større grad ut til å være motivert av rettigheter og ideologiekspert. I det finske arrangementet er alle partienes deltakelse nærmest et premiss for hele ordningen, mens PAO-arrangementet i Sverige kjennetegnes av diskusjoner om hvilke PAO-stiftelser som faktisk skal ha rett til å søke om tilskudd. Selv om partienes deltakelse i seg selv er et tegn på arrangementenes legitimitet, ser vi imidlertid at partienes motivasjon for deltakelse ikke nødvendigvis handler om utviklingspolitikk.

Det er ikke påvist at offentlig anerkjennelse av partienes merverdi som bistandsaktører styrker deres motivasjon til å delta i arrangementene for demokratistøtte. Min gjennomgang av finske nyhetsartikler for årene 2014–2017 vitner om at demokratistøtten nærmest er ukjent i offentligheten, mens en tilsvarende gjennomgang av svenske nyhetskilder viser at det offentlige ordskiftet om PAO-arrangementets merverdi har vært entydig negativt. Nyere evalueringsrapporter fra Finland og Sverige gir for øvrig mer oppmerksomhet til stiftelsenes merverdi enn til partienes bidrag. Siden ingen andre enn arrangementenes aktører ser ut til å fremheve partienes merverdi offentlig, er det vanskelig å foreta en objektiv vurdering av deres faktiske merverdi i arrangementene.

I begge land ser partienes deltakelse i demokratistøtten ut til å ha vært motivert av forskjellsbehandling fremfor likebehandling med andre sivilsamfunnsorganisasjoner. I Finland blir imidlertid Demo Finland nå i stor grad behandlet likt med andre søkere om programstøtte, samtidig som aktørene diskuterer hvor grensene for likebehandling av organisasjonen skal gå i fremtiden. Det svenske PAO-arrangementet ser på sin side ut til å være basert på særbehandling av PAO-stiftelsene. I begge land mener partiene for øvrig at demokratistiftelsene befinner seg på siden av sivilsamfunnskonteksten. Særlig den svenske forvaltningens forskjellsbehandling av demokratistiftelsene på bekostning av andre sivilsamfunnsaktører fremstår som et paradoks.

Siden partienes deltakelse er høy i begge land, ser ikke tematiske avgrensninger i utgangspunktet ut til å påvirke deltakelsen. Selv om de finske kildene mener at Demo Finlands flerpartifokus kan ha negativ effekt på dybden i enkeltpartiens engasjement, mener de også at Demo Finland-samarbeidet er svært vellykket. Det svenske arrangementet inkluderer på sin side både søsterparti- og flerpartisamarbeid, men partienes motivasjon til å delta ser ut til å ta utgangspunkt i de ideologisk funderte søsterpartiprojektene. De politiske partiene kommer mer til sin rett i søsterpartisamarbeid.

Det er vanskelig å se noen sammenheng mellom partienes deltakelse og arrangementets geografiske avgrensninger, men geografien kan derimot påvirke arrangementenes legitimitet. Mens det er mulig å identifisere en rød tråd i valg av samarbeidsland for de finske demokratiprojektene, virker det geografiske spennet mer tilfeldig innenfor det svenske arrangementet. PAO-stiftelsenes geografiske nedslagsfelt illustrerer samtidig problemet ved å plassere demokratistøtten i en bistandskontekst, som ofte er konsentrert om fattigdomsbekjempelse.

Budsjettene til arrangementene for demokratistøtte ser imidlertid ut til å være av større betydning for partienes motivasjon. Mens enkelte partier i Finland har truet med å trekke seg ut av Demo Finland hvis partienes medlemskontingent settes høyere enn 50 EUR per parlamentariker, ser det ut til at de svenske partiene har tradisjon for å betrakte PAO-støtten som en slags rettighet. Der størrelsen på medlemskontingenten ser ut til å være en motivasjon for de finske partienes deltakelse i Demo Finland, fremstår den rettighetsbaserte muligheten for dekning av administrasjons- og lønnskostnader via PAO-arrangementet som en motivasjon blant de svenske partiene. Siden det tilsynelatende ikke er noen sammenheng mellom budsjetter og prosjektresultater innen demokratistøtten, virker budsjettallokeringene til PAO-arrangementet i Sverige å være lite hensiktsmessige. Det er samtidig et paradoks at det finske arrangementet, som utgjør en brøkdel av PAO-arrangementets budsjett, ser ut til å ha bedre resultater enn det svenske.

Forvaltningens krav til demokratiprojektenes design og rapportering ser ikke ut til å påvirke de finske og svenske partienes motivasjon for deltakelse i arrangementene. Mens Demo Finland ser ut til å følge de samme design- og rapporteringskravene som andre mottakere av programstøtte til sivilsamfunnet, ser bildet imidlertid ut til å være mer sammensatt blant PAO-stiftelsene i Sverige. Siden det ikke finnes saklige grunner til å gi demokratistiftelsene fordeler med henblikk på prosjektdesign og rapporteringskrav, fremstår svenskens praksis som uheldig.

Mens samarbeidet mellom arrangementets aktører er et premiss for enkeltpartiens motivasjon til å delta i finsk demokratistøtte, preges det svenske arrangementet av konflikt og konkurranse mellom aktørene. Med henvisning til samarbeidet og Demo Finlands avstand til dagspolitikken er de finske aktørene også forsiktige med negativ omtale av hverandre. Konfliktnivået blant aktørene i det svenske PAO-arrangementet, som er vesentlig tettere på dagspolitikken, bidrar derimot til å svekke legitimiteten til svensk demokratistøtte. Sammenlignet med partiens mer distanserte, profesjonelle samarbeid om Demo Finland, fremstår mistenksomheten i det svenske PAO-arrangementet som underlig.

Selv om bildet ikke er entydig, fremstår det svenske PAO-arrangementet som best egnet for å sikre partiens deltakelse i demokratistøtten utover det formelle nivået. Det svenske PAO-arrangementets volum, samt prosjektenes ideologiske og tematiske spennvidde, gir mange muligheter for at enkeltpartiens medlemmer kan delta på ulike nivåer i prosjektene. Dette er faktorer som kan motivere partimedlemmer til innsats i demokratiprojektene på lengre sikt. Selv om partimedlemmer på ulike nivåer deltar i Demo Finlands arbeid, antyder kildene at partiens faktiske deltakelse i Demo Finland likevel er mer elitepreget.

For alle praktiske formål mener jeg imidlertid at det finske arrangementet egner seg bedre enn PAO-arrangementet som inspirasjonskilde for andre lands demokratistøtte. Selv om andre land vil støte på problemer med å etablere et arrangement basert på den særegne, politiske kulturen i Finland, viser Demo Finlands prosjektresultater og kostnadseffektivitet likevel at det kan være gode grunner til å konsentrere arrangementer for demokratistøtte om planlegging og gjennomføring av flerpartiprojekter.

Litteraturliste

- Andersen, Svein S. 2013. *Casestudier: Forskningsstrategi, generalisering og forklaring*. Bergen: Fagbokforlaget.
- Bendor, Jonathan, Ami Glazer og Thomas H. Hammond. 2000. "Theories of Delegation in Political Science", *Stanford University Research Paper No. 1655*. Lest 22. november 2017: <https://www.gsb.stanford.edu/gsb-cmis/gsb-cmis-download-auth/311136>
- Braathen, Einar og Jørn Holm-Hansen. 2014. *Review of Norwegian democracy support via political parties, NIBR-report 2014:22*. Oslo: By- og regionforskningsinstituttet NIBR. Lest 31. mars 2017: <http://www.hioa.no/extension/hioa/design/hioa/images/nibr/files/filer/2014-22.pdf>
- Bryld, Erik, Nadia Masri-Pedersen, Nedjma Ouerdane og Fredrik Ugglå. 2015. *Evaluation of the Implementation and Results of the Swedish Strategy for Democracy Support for Party Affiliated Organisations 2012-2014, Evaluation report*. Lest 30. april 2017: <http://www.Sida.se/contentassets/deea867e11e542759105c77a44c1995c/a8098a6b-12ff-4fdf-8de2-bd7413f3f4a1.pdf>
- Carothers, Thomas. 2006. *Confronting the Weakest Link: Aiding Political Parties in New Democracies*. Washington: Carnegie Endowment for International Peace.
- Carothers, Thomas. 2015. "The New Global Marketplace of Political Change". Lest 3. november 2017: <http://carnegieendowment.org/2015/04/20/new-global-marketplace-of-political-change/i7fw>
- Carothers, Thomas. 2015. "Democracy Aid at 25: Time to Choose". *Journal for Democracy* 26, (1): 59–73.
- Chapman, Nick, Kiira Kärkkäinen, Paul Silfverberg og Aino Efraimsson. 2017. *Evaluation 3 on the Programme-based support through Finnish Civil Society Organizations, Foundations and Umbrella Organizations*. Helsingfors: Ministry of Foreign Affairs. Lest 10. november 2017: <http://formin.finland.fi/public/download.aspx?ID=171184&GUID={9E5E4E4E-E7C7-4C68-9623-ACFDAD540044}>
- Crawford, Paul og Paul Bryce. 2001. "Project monitoring and evaluation: A method for enhancing the efficiency and effectiveness of aid project implementation". *International Journal for Project Management* 2003, (21): 363–373. Lest 15. november 2017: http://rozup.ir/up/paper/paper/1/a_method_for_enhancing_the_efficiency_and_effectiveness_of_aid_project_implementation.pdf
- Dahl, Robert A. 1971. *Polyarchy: Participation and Opposition*. New Haven og London: Yale University Press.

- Demo Finland. 2017. "Where we work". Lest 10. november 2017: <https://demofinland.org/where-we-work/?lang=en>
- Dodsworth, Susan og Nic Cheeseman. 2016. "More than Ideology, More than Elections: A strategic approach to supporting sister-parties". Lest 3. november 2017: <http://www.wfd.org/wp-content/uploads/2016/10/westminster-foundation-for-democracy-a-strategic-approach-to-supporting-sister-parties-final.pdf>
- Drèze, Jean og Nicholas Stern. 1987. "The Theory of Cost-Benefit Analysis". Lest 16. november 2017: <https://pdfs.semanticscholar.org/a3d5/8ad43bb6926edafb288980d7ef935a3b8a1b.pdf>
- Erdmann, Gero. 2010. "Political Party Assistance and Political Party Research: Towards a Closer Encounter?" *Democratization* 17, (6): 1275–1296.
- Everett, Euris L. og Inger Furseth. 2012. *Masteroppgaven: Hvordan begynne – og fullføre*. Oslo: Universitetsforlaget.
- Fekjær, Silje B. 2016. *Statistikk i praksis*. Oslo: Gyldendal akademisk.
- Finansdepartementet. 2008. *Om etablering og forvaltning av tilskuddsordninger i staten*. Lest 22. januar 2018: https://www.regjeringen.no/globalassets/upload/FIN/Vedlegg/okstyring/Veileder_etablering_og_forvaltning_av_tilskuddsordninger.pdf
- FN. 2015. "Addis Ababa Action Agenda on the Third International Conference on Financing for Development". Lest 15. november 2017: http://www.un.org/esa/ffd/wp-content/uploads/2015/08/AAAA_Outcome.pdf
- FN. 2016. "The Sustainable Development Goals Report". Lest 16. november 2017: <https://unstats.un.org/sdgs/report/2016/The%20Sustainable%20Development%20Goals%20Report%202016.pdf>
- FN-sambandet. 2017. "FNs bærekraftsmål". Lest 22. mars 2018: <https://www.fn.no/Om-FN/FNs-baerekraftsmaal>
- Gerring, John. 2007. *Case Study Research: Principles and Practices*. New York: Cambridge University Press.
- Grønmo, Sigmund. 2011. *Samfunnsvitenskapelige metoder*. Bergen: Fagbokforlaget.
- Hagen, Rune J. 2017. "Losing concentration? Lessons from a Swedish Aid Policy Reform". *Development Policy Review*, Manuscript 15.06.2017. Lest 11. november 2017: <http://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1111/dpr.12300/pdf>
- Hellevik, Ottar. 2001. "Validitet". *Statsvitenskapelig leksikon*, redigert av Østerud, Øyvind, Kjell Goldmann og Mogens N. Pedersen, 2. utg., 285, Oslo: Universitetsforlaget.
- Holm-Hansen, Jørn og Marit Haug. 2016. *Evaluation of Danish Institute for Parties and Democracy. NIBR-report 2016:19*. Oslo: By- og regionforskningsinstituttet NIBR. Lest 31.

oktober 2017: <http://www.hioa.no/Om-HiOA/Senter-for-velferds-og-arbeidslivsforskning/NIBR/Publikasjoner/Evaluation-of-the-Danish-Institute-for-Parties-and-Democracy>

Hällhag, Roger og Fredrik M. Sjöberg. 2009. *Evaluation of Demo Finland Development Programme*. Helsingfors: Ministry of Foreign Affairs. Lest 10. november 2017: <https://demofinland.org/wp-content/uploads/2014/05/Evaluation.pdf>

Laffont, Jean-Jacques og David Martimort. 2001. *The Theory of Incentives: The Principal-Agent Model*. Princeton: Princeton University Press.

Lijphart, Arend. 1971. "Comparative Politics and the Comparative Method", *American Political Science Review* 65, (3): 682–693.

Londregan, John B. og Keith T. Poole. 1996. "Does High Income Promote Democracy? ". *World Politics* 49, (1): 1–30.

Mahoney, James og Dietrich Rueschemeyer. 2003. *Comparative Historical Analysis in the Social Sciences*. Cambridge: Cambridge University Press.

Mutasa. Isaac. 2013. *Understanding Swedish Democracy Aid: An analysis of political party assistance, master thesis*. Gøteborg: Göteborgs Universitet. Lest 11. november 2017: https://gupea.ub.gu.se/bitstream/2077/34117/1/gupea_2077_34117_1.pdf

Norad. 2015. "Hvilke prosjekter tilfredsstiller kriteriene for å være godkjent som utviklingshjelp", 06.11.2015. Lest 11. november 2017: <https://www.norad.no/tilskudd/sokstotte/hvilke-prosjekter-tilfredsstiller-kriteriene-for-a-vare-godkjent-som-utviklingshjelp/>

Norad. 2016. *Regelverk for demokratistøtten*. Lest 10. november 2017: <https://norad.no/globalassets/filer-2015/sivsa/2016/ordningsregelverk-for-demokratistotte---juni-2016.pdf>

Norad. 2017. "Demokratistøtten - Opsjonsnotat 2017", dokument 1001757-43.

Norad. 2017. "Principles for Norad's Support to Civil Society", draft. Lest 17. november 2017: <https://www.norad.no/aktuelt/nyheter/2017/soker-innspill-til-prinsipper-for-stotte-til-sivilt-samfunn/>

OECD. 1991. *Principles for evaluation of development assistance*. Lest 7. november 2017: <http://www.oecd.org/dac/evaluation/50584880.pdf>

OECD. 2005. "Paris Declaration on Aid Effectiveness". Lest 11. november 2017: <http://www.oecd.org/dac/effectiveness/34428351.pdf>

OECD. 2008. "Is it ODA? ". Lest 11. november 2017: <http://www.oecd.org/dac/stats/34086975.pdf>

OECD. 2014. "Where do we stand on the aid orphans?". Lest 11. november 2017: www.oecd.org/dac/aidarchitecture/Aid%20Orphans%20Development%20Brief.pdf

- OECD. 2016. "2015 Preliminary ODA figures". Lest 16. november 2017:
<http://www.oecd.org/dac/stats/ODA-2015-detailed-summary.pdf>
- OECD. 2016. "History of the 0.7% ODA Target". Lest 16. November 2017:
<http://www.oecd.org/dac/stats/ODA-history-of-the-0-7-target.pdf>
- OECD. 2017. "Official development Assistance – Definition and Coverage". Lest 11. november:
 2017: www.oecd.org/dac/stats/officialdevelopmentassistancedefinitionandcoverage.htm
- OECD. 2017. "Strengthening the Results Chain: Synthesis of case studies of results-based management by providers". *OECD Development Policy Paper No. 7*, August 2017. Lest 24. november 2017: <http://www.oecd-ilibrary.org/docserver/download/544032a1-en.pdf?expires=1511518448&id=id&accname=guest&checksum=CF5AE491CB4E134F0766648B0CD756C0>
- Poutiainen, Pirkko og Maaria Seppänen. 2017. *Evaluation 3 on the Programme-based Support through Finnish Civil Society Organisations, Foundations and Umbrella Organisations: Political Parties of Finland for Democracy – Demo Finland, Report 2017/5e*. Helsingfors: Ministry of Foreign Affairs. Lest 15. februar 2018:
<http://formin.finland.fi/public/download.aspx?ID=171568&GUID=%7B3AB02B68-1565-430A-82B9-174C43385C24%7D>
- Power, Greg og Thomas Carothers. 2018. *Guide to Working With Parliaments and Political Parties for Sustainable Development*. London: Department for International Development. Lest 15. april 2018: <http://s3-eu-west-1.amazonaws.com/gpg-wp-media/wp-content/uploads/2018/02/22152333/FINAL-Guide-to-working-with-Parliaments-and-Political-Parties-for-Sustainable-Development-Feb-2018.pdf>
- Pinto-Duschinsky, Michael. 1991. "Foreign Political Aid: The German Political Foundations and Their US Counterparts". *International Affairs* 67 (1): 33–63. Lest 22. november 2017:
<http://www.jstor.org/pva.uib.no/stable/pdf/2621218.pdf>
- Putnam, Robert D. 2001. *Bowling Alone: The Collapse and Revival of American Community*. New York: Simon & Schuster.
- Rasch, Bjørn E. 2000. *Demokrati: Ideer og organisering*. Bergen: Fagbokforlaget.
- Regeringskanseliet. 2015. "Utrikesdepartementets delar i statens budjet", 19.03.2015. Lest 11. november 2017: <http://www.regeringen.se/sveriges-regering/utrikesdepartementet/utrikesdepartementets-delar-i-statens-budget/>
- Repstad, Pål. 2007. *Mellom nærhet og distanse: Kvalitative metoder i samfunnsfag*, 4. utg. Oslo: Universitetsforlaget.
- Ringdal, Kristen. 2014. *Enhet og mangfold: Samfunnsvitenskapelig forskning og kvantitativ metode*, 3. utg. Bergen: Fagbokforlaget.

- Ross, Michael L. 2011. "Does Oil Hinder Democracy?", *World Politics* 53 (3), 2001: 325-261.
- Ross, Stephen A. 1973. "The Economic Theory of Agency: The Principal's Problem", *American Economic Review* 63, 1973:134-139. Lest 27. desember 2017:
https://edisciplinas.usp.br/pluginfile.php/159813/mod_resource/content/1/Ross.pdf
- Rothstein, Bo. 2011. *The Quality of Government: Corruption, Social Trust and Inequality in International Perspective*. Chicago: University of Chicago Press.
- Ruedin, Didier. 2007. "Testing Milbrath's 1965 Framework of Political Participation: Institutions and Social Capital". Lest 3. november 2017:
https://libra.unine.ch/export/DL/Didier_Ruedin/16877.pdf
- Sadev. 2010. "Party Cooperation in a Results Perspective: Evaluation of the Support to Democracy through Party Affiliated Organisations (PAOs) ". Lest 22. november 2017:
<http://www.oecd.org/derec/sweden/pao.pdf>
- Smith, R.W. 1970. "The Concept of Legitimacy". *Theoria: A Journal of Social and Political Theory* 31, 17-29.
- Svåsand, Lars. 2005. "Supporting Political Party Systems: Experiences and Challenges". Lest 7. november 2017: http://www.sida.se/contentassets/c902cfa16b7e4es_728.pdf
- Svåsand, Lars. 2010. "International support and political party development in new democracies". Draft paper for PRIO seminar 23.08-24.08.2010. Lest 15. november 2017:
<https://www.prio.org/utility/Download.ashx?x=181>
- Svåsand, Lars. 2014. "What do we know about the effects of international assistance to political parties in new democracies? ". Stockholm: Expertgruppen för biståndsanalys (EBA). Lest 3. november 2017: <https://www.oecd.org/derec/sweden/International-party-assistance.pdf>
- Thagaard, Tove. 2013. *Systematikk og innlevelse: En innføring i kvalitativ metode*, 4. utg. Bergen: Fagbokforlaget.
- Vähämäki, Janet, Martin Schmidt og Joakim Molander. 2017. "Review: Results based management in Development cooperation". Stockholm: Riksbankens Jubileumsfond. Lest 9. november 2017: <http://www.focusintl.com/RBM030-RBM%20review%2020120105%20final.pdf>
- Utenriksdepartementet. 2004. *Instruks for Direktoratet for utviklingssamarbeid (Norad)*, For-2004-03-26-576. Lest 22. november 2017: <https://lovdata.no/dokument/LTI/forskrift/2004-03-26-576>
- Utenriksdepartementet. 2013. *Grant Management Manual: Management of Grants by the Ministry of Foreign Affairs and Norad*. Oslo: Utenriksdepartementet.
- Utenriksdepartementet. 2016. *Prop. 1 S (2016-2017)*. Oslo: Utenriksdepartementet. Lest 11. november 2017: <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/prop.-1-s-ud-20162017/id2513642/>

- Utrikesdepartementet. 2010. *Förordning med instruktion för Styrelsen för internationellt utvecklingsamarbete* (Sida), SFS 2010:1080. Lest 22. november 2017:
<http://rkrattsbaser.gov.se/sfst?bet=2010:1080>
- Utrikesministeriet. 2016. "Finlands utvecklingspolitik: En värld, en gemensam framtid – mot hållbar utveckling". *Statsrådets redogörelse 04.02.2016*. Lest 22. november 2017:
<http://formin.finland.fi/public/download.aspx?ID=153675&GUID={BD7FEED3-DD82-4D63-8195-274E407821DD}>
- Utrikesministeriet. 2017. "Program support for civil society organisations 2018-2021", uttalelse 20.04.2017. Lest 26. november 2017:
<http://formin.finland.fi/public/default.aspx?contentid=360965&nodeid=49322&contentlan=2&culture=en-US>
- Valtioneuvosto. 2017. "Förslag till Utrikesministeriets budget 2018", 10.08.2017. Lest 11. november 2017: http://valtioneuvosto.fi/sv/artikeln/-/asset_publisher/ulkoministerion-vuoden-2018-talousarvioesitys
- Wang, Yahua og Leong Ching. 2013. "Institutional legitimacy: An exegesis of normative incentives". *International Journal of Water Resources Development* 29, (4): 514–525.
- Weber, Max. 1994. *Makt og byråkrati*, 2. utg 3. oppl. Oslo: Gyldendal.
- Yin, Robert. 2014. *Case study research: Design and methods*, 5. utg. Thousand Oaks: Sage Publications.
- Østerud, Øyvind. 2002. *Statsvitenskap: Innføring i politisk analyse*, 3. utg. Oslo: Universitetsforlaget.

VEDLEGG 1

INTERVJUGUIDE

Innledning

Intervjuobjektene fikk på forhånd informasjon om masteroppgavens tema og avgrensninger, men spørsmålene ble ikke sendt ut på forhånd. Før intervjuene startet, holdt jeg en kort innledning om prosjektet og de ulike temaene som ville bli tatt opp i løpet av intervjuet. Det ble satt av 1–2 timer til hvert intervju.

Faste spørsmål/tema

Om arrangementet for demokratistøtte

- etablering og historie
- innretning og forvaltning
- arrangementets aktører

Om arrangementets legitimitet

- partienes deltakelse i arrangementet
- partienes merverdi som bistandsaktører
- likebehandling av sivilsamfunnsorganisasjoner

Om arrangementets ambisjoner

- prosjekttypen (tematiske ambisjoner)
- samarbeidsland (geografiske ambisjoner)
- volum (økonomiske ambisjoner)

Om arrangementets administrasjon

- prosjektdesign og resultatkrav for demokratiprojektene
- arbeidsfordeling (direktorater, ambassader, departementer, lokalpartnere, stiftelser, partier mv.)
- tillitsforholdet mellom aktørene i demokratistøtte gjennom politiske organisasjoner

VEDLEGG 2

DATAOVERSIKT FINLAND (kapittel 4.1.)

Evalueringer

Poutiainen, Pirkko og Maaria Seppänen. 2017. *Evaluation 3 on the Programme-based support through Finnish Civil Society Organizations, Foundations and Umbrella Organizations: Political Parties of Finland for Democracy – Demo Finland*, report 2017/5e. Lest 1. mars 2018:
<http://formin.finland.fi/public/download.aspx?ID=171568&GUID={3AB02B68-1565-430A-82B9-174C43385C24}>

Formelle dokumenter

Utrikesministeriet, 06.04.2017a. *Instrumentbeskriving – Statsstöd till civilsamhälleorganisationer*. Lest 1. mars 2018: <http://formin.finland.fi/public/download.aspx?ID=167394&GUID={C19DCCA4-064D-4273-97EB-D2835D63A056}>

Utrikesministeriet, 13.04.2017b. *Utlysning – Statsunderstöd till programstödsorganisationer 2018–2021*. Lest 1. mars 2018: <http://formin.finland.fi/public/download.aspx?ID=167395&GUID={92C73DFE-C668-49B3-9FF5-5F69B78E967A}>

Intervjuer

Ala-Rantala, Anu. Intervjuet i Helsingfors 15.01.2018. Ala-Rantala er *Senior officer* og saksbehandler for organisasjonen Demo Finland i *Enheten för det civila samhället i Utvecklingspolitiska avdelningen, Utenrikesministeriet*.

Elfving, Andreas. Intervjuet i Helsingfors 15.01.2018. Elfving er internasjonal sekretær i Svenska folkpartiet, som er en av demokratiorganisasjonens Demo Finlands eiere.

Nordström, Laura. Intervjuet i Helsingfors 16.01.2018. Nordström er Gröna förbundets styrerepresentant i Demo Finland for perioden 2018–2020, og var tidligere internasjonal sekretær i samme parti.

VEDLEGG 3

DATAOVERSIKT SVERIGE (kapittel 4.2.)

Evalueringer

Bryld, Erik, Nadia Masri-Pedersen, Nedjma Ouerdane og Fredrik Uggla. 2015. *Evaluation of the Implementation and Results of the Swedish Strategy for Democracy Support for Party Affiliated Organisations 2012-2014, Evaluation report*. Lest 30. april 2017:
<http://www.Sida.se/contentassets/deea867e11e542759105c77a44c1995c/a8098a6b.pdf>

Formelle dokumenter

Sida, 27.03.2017. "Anvisningar för det särskilda demokratistödet riktat till politiska partier och flerpartisystem genom svenska partianknutna organisationer (PAO) 2016-2020".

Sida, 11.02.2018. "Halvtidsöversyn av genomförandet av strategien för särskilt demokratistöd genom svenska partianknutna organisationer, PAO, 2016-2020".

Utrikesdepartementet, 17.09.2015. "Strategi för särskilt demokratistöd genom svenska partianknutna organisationer 2016-2020". Lest 27. mars 2018:

<http://www.regeringen.se/4a1ae2/contentassets/f6905c94c5224ccfbc6e4341afb68254/strategi-for-sarskilt-demokratistod-genom-svenska-partianknutna-organisationer-20162020>

Utrikesdepartementet, 08.03.2018. 13.04.2017. "Utlysning – Statsunderstöd till programstödsorganisationer 2018–2021". Lest 27. mars 2018: <http://www.regeringen.se/pressmeddelanden/2018/03/uppdaterad-strategi-for-sarskilt-demokratistod-genom-svenska-partianknutna-organisationer-2016-2020/>

Intervjuer

Belcastro, Helen. Intervjuet i Stockholm 05.02.2018. Belcastro er *Senior Programme Specialist* og saksbehandler for *partianknutna organisationer*, PAO, i *Enheten för demokrati och mänskliga rättigheter i Avdelningen för internationella relationer och tematisk stöd*, Sida.

Dahlström, Hanna. Intervjuet på Skype 09.03.2018. Dahlström er *politisk sekreterare* ved Vänsterns Internationella Forum, som er det svenske Vänsterpartiets demokratistiftelse.

Eliasson, Johanna. Intervjuet på telefon 13.03.2018. Eliasson er *ordförande* for Vänsterns Internationella Forum, som er det svenske Vänsterpartiets demokratistiftelse.

Knorrning, Mikael von. Intervjuet på telefon 23.03.2018. Knorrning er *international sekreterare* i Vänsterpartiet.

Ängeby, Martin. Intervjuet på telefon 19.03.2018. Ängeby er *generalsekreterare* i Swedish International Liberal Centre, som er Liberalernas demokratistiftelse.

Nyhetsartikler

Halkjaer, Erik. 2015. "Partianknutet bistånd åter i blåsvädret". OmVärlden, 11.03.2015. Lest 25. mars 2018.

<https://www.omvarlden.se/Branschnytt/2015/partianknutet-bistand-ater-i-blasvadret/>

Larsson, Agneta. 2016. "Sverigedemokraterna ansöker om demokratibistånd för hemligt projekt".

OmVärlden, 16.01.2016. Lest 25. mars 2018. <https://www.omvarlden.se/Branschnytt/nyheter-2016/sverigedemokraterna-ansoker-om-demokratibistand-for-hemligt-projekt/>

Schatz, Daniel. 2016. "Vänsterpartiet slussar bistånd till extremister". Svenska Dagbladet, 21.07.2016. Lest

25. mars 2018. <https://www.svd.se/vansterpartiet-slussar-bistand-till-extremister>

Statistiske data

Sida, 15.12.2017. Översikt över tilskudd til *partinära organisationer* 2014–2017. Norad-dokument 1001757-34.

Valmyndigheten. 19.09.2014. *Val til riksdagen 2014 – Slutresultat*. Lest 25. mars 2018:

<https://data.val.se/val/val2014/slutresultat/R/rike/index.html>

VEDLEGG 4

LISTE OVER FORKORTELSER

AUF	Arbeidernes Ungdomsfylking, Arbeiderpartiets ungdomsparti
CIS	Centerpartiets Internationella Stiftelse, Centerpartiets demokratistiftelse
DAC	Development Assistance Committee, samarbeidsforum i OECD for givere av bilateral bistand
GF	Green Forum, Miljøpartiets demokratistiftelse
JHS	Jarl Hjalmarson Stiftelsen, Moderata samlingspartiets demokratistiftelse
KIC	Kristdemokratisk Internationellt Center, Kristdemokraternas demokratistiftelse
KRF	Kristelig Folkeparti
KRFU	Kristelig Folkepartis Ungdom
ODA	Official Development Assistance, OECD DACs kriterier for utviklingsbistand
OECD	Organisasjonen for økonomisk samarbeid og utvikling
OPIC	Olof Palmes Internationella Center, Socialdemokraternas demokratistiftelse
NSD	Norsk senter for demokratistøtte, nedlagt 2009
PAO	<i>Partianknutna organisationer</i>
PAO-støtte	Tilskudd fra Sida til <i>partianknutna organisasjoner</i>
PAO-stiftelser	<i>Partianknutna organisationer</i> , partienes demokratistiftelser
PAO-strategi	Utrikesdepartementets retningslinjer for PAO-arrangementet
SD	Sverigedemokraterna, Sverige
SILC	Swedish International Liberal Centre, Liberalernas demokratistiftelse
VIF	Vänsterns Internationella Forum, Vänsterpartiets demokratistiftelse
UNDP	FNs utviklingsprogram